ORAS

Ūkanota, šilčiau,
dieną 45°, naktį 35.
Saulė teka 6:28, leidžiasi 5:40.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted St., Chicago 8, Ill.
HAymarket 1-6100
Over One Million Lithuanians In The United States

VOL. XLII Kaina 5c Chicago 8, Ill. Antradienis, Kovo-March 1 d., 1955 m. Price 5c 50

MIDWEST INTER-LIBRARY CENTER CHICAGO

Midwest Inter. Gr.
Library Center
5721 Cottage Grove Ave

JAV GAMINA TRANSOKEANINES RAKETAS

NAUJIEJI KREMLIAUS VADAI NĖRA TIKRI KARINĖS GALIOS PERSVARA

Dar neaišku, ar sovietai turi vandenilio bombą, rašo William Randolph Hearst

CHICAGA. — Kremliaus valdovai gali būti žiaurūs. Jie yra buvę beširdžiai. Jokios mintys apie žmoniškumą jų nesulaikytų nuo sunaikinimo atominėmis ir vandenilio bombomis New Yorko, Chicagos, Washingtono ir kitų Amerikos miestų. Bet jie yra "realistai".

Šitaip apibūdina naujuosius Kremliaus valdovus William R. Hearst, kelių Amerikos laikraščių leidėjas, neseniai grįžęs iš Maskvos.

Šiems Kremliaus vyrams visos priemonės yra pateisinamos dėl didžiojo tikslo — pasaulio užvaldymo. Tačiau jie esą šalti kalkuliuojantys realistai, ne tokie, kokie buvo Hitleris arba Mussolini.

Netikri "Knock Out'u"

Jei Maskvos komunistai ir turi vandenilio bombas (kuo Anglijos valdžios pareigūnai ir pats Hearst vis dar abejoja) ir jei jas pirmi pavartotų, jie neturi pagrindo tikėtis išmušti Ameriką ir kojų vienu smūgiu. Jie žino, kad Amerika smogtų atgal, turėdama didesnę tų bombų galią, ir — kas dar svarbiau — didesnių galimybių tas bombas nugabenti ten, kur reikia, rašo W. H. Hearst.

Išaugo "buržujų" klasė

Kaip komunistams ir bebūtų malonu užvaldyti visą pasaulį, jie kartu pagalvoja ir apie tai, kad karo atveju gali sunaikinti ir tai, ką jie dabar turi.

O per pastaruosius dešimtmečius iš "proletariato" išaugo gana pasiturintis komunistų "buržujų" luomas su vilomis priemiesčiuose, su šaldytuvais, televizijos aparatais ir kitokiais "kapitalistų išmįslais".

Chruščiovas — "įspūdingiausias"

Hearstui ir dviem jo bendradarbiams didžiausio įspūdžio, kaip galingiausio Kremliaus vyro, padaręs Nikita Chruščiov. Jei iš kolektyvinės diktatūros išsivystys vieno asmens, Stalino tipo diktatūra, tuo diktatorium bus ne Bulganinas ar kas kitas, o Chruščiovas, tvirtina Hearst. Per pasikalbėjimą jis laisvai atsakinėjo į klausimus, neieškodamas žodžių ir negalvodamas apie didesnius už save, kaip tai darė Bulganinas, Molotovas ir Žukovas. Chruščiovas protarpiais ir juokavo. Bet tas dar nereiškia, kad jis tau neperpiautų gerklės, jei tai reikėtų dėl didžiųjų komunizmo tikslų, rašo Hearstas.

JAV aukščiausias teismas neklauso komunistų prašymo

Nepersvarstys jų bylos

WASHINGTONAS, D. C. — JAV aukščiausias teismas atmetė 13 komunistų vadų prašymą persvarstyti jų bylą, kadangi vienas iš prokuroro liudininkų, Harvey Matusow, pripažino davęs klaidingus parodymus.

Tie 13 komunistų, užėmusių nuteistų pirmaeilių vadų vietas, buvo nuteisti kalėjimo bausmėmis už kurstymą nuversti Amerikos valdžią jėgos priemonėmis. Matusow buvo vienas iš daugelio liudininkų. Atmetus jo klaidingus parodymus, vis tik lieka komunistų kaltė įrodyta iš kitų vyr. prokuroro šaltinių.

IŠ VISO PASAULIO

Sekr. Dulles Laose

VIENTIANE, Laos. — Valstybės sekretorius, grįždamas iš SEATO konferencijos Tailande, sustojo Laose, vienoj iš trijų Indokinijos valstybių. Prieš tai Dulles buvo sustojęs Burmoj. Jis pasimatė su Laos sosto įpėdiniu Savang ir premieru Katay. Dulles užtikrino kraštui ūkinę ir karinę paramą nuo užsienio priešo, jei tik kraštas susidorotų su vidaus priešais tais pačiais komunistais, komanduojamais iš užsienio — Kinijos.

Britai svarsto Azijos politiką

SINGAPORE. — Britų diplomatai iš Vidurinių ir Tolimųjų Rytų, kartu su visu tarnybų kariniais vadais, susirinko svarstyti savo politinius ir strateginius uždavinius Azijoj. Į konferenciją atvyko ir užsienio reikalų ministeris Edenas, grįžtas iš SEATO konferencijos Bangkoke.

Artilerija prieš Quemoy salą

TAIPEH, Formoza. — Komunistinė Kinija susilaukė iš Sovietų Sąjungos sunkiosios artilerijos (122 mm.) ir apstatė šiomis patrankomis pakraščius iš dviejų pusių prieš Quemoy salą. Nacionalistai vargu atsilaikys prieš šias baterijas, kaip neatsilaikė ir prancūzai Dien Bien Pfu tvirtovėj Indokinijoj. Sala yra tik 4 mylias nuo komunistų uosto Amoy žemyne.

Australijoj jau 70 žuvusių

SYDNEY. — Pats baisiausias potvynis visoj Australijos istorijoj pirmadienį ėmė slugti. Per potvynį žuvusių žmonių skaičius padidėjo iki 70. Išsilieję vandenys palietė apie 30 vietovių. Daugiausia nukentėjo Maitlando miestas. Apsemtosios sritys yra Pietų Naujojoj Valijoj ir Pietryčių Australijoj.

Komunistai giriasi laimėję rinkimus Sovietų Sąjungoj

Nebuvo galimybių pralaimėti

MASKVA. — Pereitą sekmadienį Sovietų Sąjungoj praėjo naujas rinkiminis cirkas su vėliavomis, paradais ir ištikimybės demonstracijomis.

Iš 15 respublikų 11 rinko atstovus į savo (respublikų) aukščiausiąją tarybą, o taip pat ir vietines tarybas.

Kandidatai, kaip paprastai, buvo parinkti komunistų partijos. Jų buvo išstatyta tiek, kiek turėjo būti išrinkta atstovų. Ne vienas iš jų nepralaimėjo, nes nebuvo prieš ką pralaimėti, kadangi sovietiniai rinkimai yra panašūs į lenktynes iš vieno arklio.

Nežiūrint šitokio pasityčiojimo iš demokratinės santvarkos, visa komunistų spauda pirmadienį triumfuoja savo kandidatų "laimėjimu".

UNITED PRESS-NAUJIENŲ Telefoto

Vakarų Vokietijos kancleris Konrad Adenauer (antras iš dešinės) su atsidėjimu klausosi opozicijos kalbų ryšium su apsiginklavimo ir Saaro klausimu. Parlamento žemutinis butas didele balsų dauguma užgyrė Paryžiaus sutartį.

PALEISTIEJI AMERIKIEČIAI PEIKIA SAVO ŠALĮ, GIRIA KOMUNISTUS

Pavertė į papūgas, sako Valst. departamentas

HONG KONGAS. — Du amerikiečiai, iškalėję komunistinėj Kinijoj po pusketvirtų metų už šnipinėjimą, pareiškė, kad jie gėdisi savo darbų ir apgailestauja, ką jie padarę šiai komunistinei šaliai.

Paleisieji yra Malcolm Bergsohn, 29 m., iš New Yorko, ir Mrs. Adele Rickett, 35 m., iš Younkers, N. Y. Pastarosios vyras liko ir toliau Peipingo kalėjime.

Visi kaltinami esą kalti

Jie abu kalbėjo vienu balsu, kad komunistinėj Kinijoj nėra kalėjime nė vieno nekalto žmogaus. Jei jiedu buvo suimti ir nuteisti, tas reiškia, kad ir jiedu didžiai nusikaltę kinų tautai. Jiedviejų teismas įvyko tik prieš 10 dienų. Kadangi jų bausmė pasirodė mažesnė, negu iškalėtas laikas, jiedu tuoj ir paleido.

Galėjo sušaudyti, bet paleido

Malcoml Bersohn pasakojo korespondentams, kad jis Kinijoj rinko karines paslaptis apie kinų savanorius, dalyvavusius Korėjos kare, ir žinias teikdavo Amerikos žvalgybos agentams. Už tokį nusikaltimą jį galėję sušaudyti. Bet kinų komunistai geri, jie to nepadarė, o paleido namo, kad ten varytų jiems naudingą propagandą.

Komunistai niekad nemeluoja

Abu tvirtino tokią nesamonę, kad kinų komunistai niekad nemeluoja. Ir jei jie sako, kad Amerikos lakūnai kovojo Korėjoj bakterinėmis bombomis ir kad Amerika ruošiasi bakteriniam karui, tai ir šis tvirtinimas esąs teisingas. Komunistai su jais elgėsi kuo gražiausiai, maitinę kuo geriausiai. Amerikiečiai esą imperialistai, kiniečiai — taiką milinti tauta, kuri nenorinti karo.

"Išskalbtais smegenimis"

Valstybės departamento atstovas vadina pareiškimą tragišką. Kinų komunistai pavertę savo aukas papūgomis, kurie dabar kalba, ką jų kalintojai įkalė į galvą. Abiejų amerikiečių tėvai nebeatpažįsta iš šių pareiškimų savo vaikų. Jie nepraranda vilties, kad jiedu atgaus protą, kai sugrįš į Jungtines Valstybes.

Vėliausios Žinios

— JAV laivyno viršininkas adm. Carney išvyko į Formozą apsvarstyti vietoj Amerikos-Tautinės Kinijos gynimosi planus prieš kinų komunistus.

— Ateinantį balandį bus pašaukti į kariuomenę tik 8,000 vyrų, visi į armiją. Tai yra pats mažiausias kiekis nuo 1950 metų, kada prasidėjo Korėjos karas.

— Valstybės departamentas labai skeptiškai pažiūrėjo į Chou pasiūlymą derėtis dėl kalinamų lakūnų paleidimo. JAV nusistatymas esąs toks, kad dėl lakūnų nėsą ko daugiau derėtis. Jie, kaip nekalti, turi būti paleisti.

— Vokietijos kanclerio pavaduotojas Bluecher, liberalas, paprašė jį atleisti iš pareigų. Jis nesutinka su Saaro sutartim, tačiau per ratifikavimą balsavo už sudarytas sutartis.

— Balkanų pakto, Graikijos, Jugoslavijos ir Turkijos, užsienio reikalų ministeriai suvažiavo į Ankarą svarstyti bendrųjų gynybos uždavinių.

— Italijos premierui Scelbai pasisekė suderinti savo koalicinių partijų — liberalų ir socialistų — reikalavimus ūkio politikoj — ir išvengti, bent laikinai, vyriausybės krizės.

— A. Mikojan, anksčiau pašalintas iš SSSR prekybos ministerių, dabar pakeltas į pirmuosius premiero Bulganino pavadutojus, greta Molotovo ir Kaganovičiaus.

Per mažas rūpestis civiline apsauga

WASHINGTONAS, D. C. — Civilinės apsaugos direktorius Peterson padarė didelių priekaištų Pentagonui, kadangi jis perdaug užsiėmęs puolimo planais ir per mažai kreipiąs dėmesio į amerikiečių apsaugą atominio karo atveju.

Senatorius Kefauver, karinių reikalų komiteto narys, pasižadėjo įsteigti naują armijos sekretoriaus padėjėjo vietą, kuris rūpintųsi tik civilinės apsaugos uždaviniais.

Demokratų partija Japonijoj neturės daugumos seime

Hatoyama tariasi su Yoshida

TOKIJAS. — Atskilusi nuo Yoshidos liberalų-konservatorių demokratų partija, vadovaujama premiero Hatoyamos, šeštadienio rinkimuose pravedė daugiausia atstovų į parlamentą, bet daugumos nesurinko.

Neoficialiomis žiniomis, demokratų partija (irgi konservatoriai) laimėjo 185 vietą parlamente, konservatyviškų liberalų (Yoshidos) partija 112, kairiųjų socialistų 89; dešiniųjų socialistų 67; darbininkų-ūkininkų 4, komunistų 2 ir mažesnės grupės 7 vietas.

Japonijos parlamente yra 467 atstovai. Hatoyama tariasi su pačiu artimiausiu priešininku Yoshida sudaryti iš šių dviejų partijų koalicinę vyriausybę. Hatoyama pasižadėjo siekti draugystės su komunistinėmis šalimis, tačiau nepabloginant santykių su Jungtinėmis Valstybėmis.

Persvarsto algas Kongreso nariams

Senatas patenkintas 50% priedu

WASHINGTONAS, D. C. — Senatui nesutikus su kompromisiniu Atstovų rūmų nutarimu pakelti abiejų rūmų nariams atlyginimą iki $23750, pirmadienį reikalas buvo persvarstytas bendroj Senato-Atstovų rūmų konferencijoj.

Nutarta pasitenkinti 50% pakėlimui; vietoj $15,000 dabar gautų $22,500 per metus. Netrukus po to Senato susirinkime buvo nubalsuota už šį susitarimą. Atstovų rūmai galutinį žodį tars antradienį.

Chou En-lai norįs derėtis su Amerika

Aptartų lakūnų paleidimą ir santykių pagerinimą

RANGŪNAS, Burma. — U Nu, Burmos ministeris pirmininkas, nupasakojo užvažiavusiam valstybės sekretoriui Dulles, kad komunistinės Kinijos premieras Chou En-lai ieškąs progos susitikti su Amerikos vyriausybės atstovais tiesioginėms deryboms.

Tokiose derybose, be Jungtinių Tautų tarpininkų, Amerika atsiektų daugiau, jai stengiantis išvaduoti 11 lakūnų, kalinamų už "šnipinėjimą". Chou be to norįs smulkiau išsikalbėti aplamai apie JAV-Kinijos santykius, siekiant juos pagerinti ir išsiaiškinant tokiais taiką ardančiais klausimais, kaip nacionalistų tebevaldomos salos.

JAV yra užtikrinusios, kad jos nesileis į privačias derybas, arba į kitas konferencijas, išskyrus Jungtinių Tautų. Komunistinė Kinija nori išnaudoti kalinamus amerikiečių lakūnus savitarpinėms deryboms, iš kurių jį tikisi išgauti nuolaidų ir Formozos klausimu.

— Streikas Saaro krašte, kuriame dalyvavo 200,000 darbininkų, pasibaigė jų naudai. Jie išsikovojo didesnį atlyginimą ir platesnes teises prieš policiją, kuri iš pradžių bandė jėgos priemonėmis sulaikyti jų demonstracijas.

ROBOTINIAI LĖKTUVAI NUGABENTŲ ATOMŲ BOMBAS BET KURION VIETON

Pradėjo dirbti 3-čio tipo vairuojamus sviedinius

WASHINGTOAS, D. C. — JAV ginklavimo įstaigos suranda vis naujų robotinių ginklų, kurie atliktų savo naikinimo uždavinius paleisti vieni, žmonėms liekant su vairavimo instrumentais šimtus ir tūkstančius mylių nuo naikinamųjų taikinių.

Prieš savaitę laiko JAV vyriausybė paskelbė kiek žinių apie gaminamas tarpkontinentines vairuojamas raketas vardu "Atlas". Jas galima nuvairuoti net iki 10,000 mylių ir sunaikinti didesnes apimties taikinius, kaip pramonės ir susisiekimo centrus.

Prisidėjo "Snark", "Najavo"

Prie ankstyvesnės tolimo skridimo raketos "Atlas" dabar prisidėjo dar du tipai vairuojamų sviedinių, "Snark" ir "Navajo", praneša gen. Robert Woodword, civilinės apsaugos pareigūnas.

"Snark" skrenda palyginti lėtai, 600 mylių per valandą, vairuojamas į taikinį elektroniniais aparatais. Apie "Navajo" robotą duodama dar mažiau žinių, išskyrus, kad abu šie robotai gali pasiekti prieš taikinius už keletos tūkstančių mylių. Visos šios trys raketos gali gabenti atomines ir vandenilio bombas.

"Atlas" — galingiausias

Šiuo metu pačiu galingiausiu ginklu laikoma "Atlas" transkontinentinė raketa, apie kurią pirmas pranešė Senate aviacijos viršininkas gen. Twining.

Jos elektroniniai "smegenys" yra tokie nuostabūs, kad gali savo kelią nusistatyti pagal žvaigždes arba kitus dangaus kūnus.

Ją galima diriguoti į taikinį ir radarų bei radijo bangų pagalbą. Kitas dvi raketas, "Snark" ir "Navajo", palydėtų, reikalui esant, lėktuvai su vairavimo įrengimais. Priartėjus priešo teritoriją, lėktuvai pasiliktų savoj pusėj ir diriguotų nuostabiausiais aparatais robotą ten, kur reikia.

Gen. Woodworth neabejoja, kad ir sovietai, naudodamiesi vokiečių mokslininku ir užsienio šnipų pagalba, daro, ką gali panašiems ginklams sugalvoti. JAV skaitosi su ta galimybe, kad ir jiems pasiseks juos išrasti. Dėl to JAV kartu galvoja apie priemones apsisaugoti nuo tokių robotinių ginklų.

Paliaubų komisija norėtų nusigaut į Šiaurinę Korėją

Patikrintų JT kaltinimus

PANMUNJOM, Korėja. — Vadinama neutralioji Korėjos paliaubų priežiūros komisija nutarė pasiųsti į Šiaurinę Korėją savo atstovus, kurie apžiūrėtų 6 komunistų aerodromus ir patikrintų, ar tenai yra karinių lėktuvų bazės, kaip kad tvirtina JT armijos atstovai.

Neutraliąją priežiūros komisiją sudaro Indija, Švedija, Šveicarija, Lenkija ir Čekoslovakija. JT armijos atstovas gen. Carter, priklausąs mišriai karinei priežiūros komisijai, kaltino Šiaurinę Korėją paliaubų sutarties laužymu. Jis turi įrodymų, kad komunistai po paliaubų pasirašymo pasistatė 6 karines aviacijos bazes ir prisigabeno sovietų naikintojų. Tačiau patikrinti tų kaltinimų negali, kol Šiaurės Korėja nesutiks su tarptautinės priežiūros komisijos nutarimu — įsileisti jos atstovus kaltinimams patikrinti.

Nelaukit laisvos monarchijos, sako diktatorius Franco

Teisina karalius; kaltina ispanų valdžiusią klasę

MADRIDAS, Ispanija. — Minint paskutinio Ispanijos karaliaus Alfonso XIII 14-tas mirties metines, diktatorius Franco išgyrė visą Burbonų dinastiją ir ypač Alfonsą XIII.

Diktatoriaus aiškinimu, už Ispanijos bėdas negalima kaltinti karalių, o tuos sluoksnius, kurie faktiškai valdė Ispaniją 18 ir 19 šimtmety.

Kartu jis patarė monarchistams nesitikėti greitos monarchijos gražinimo, nes jo, Franco, didieji uždaviniai, sukurti pagrindus diktatūrinei monarchijai dar neįgyvendinti.

Franco patarė įsidėmėti, kad būsimoji Ispanijos monarchija nebus liberalinė ir parlamentarinė, kaip kad daugis norėtų tikėtis. Franco tikisi iš princo Juan Carlos, 17 metų, išauginti tinkamą savo diktatūros ir monarchijos įpėdinį viename asmeny. Juan Carlos tėvas, pretendentas į sostą Don Juan, karaliaus Alfonso XIII sūnus, gyvena Portugalijoj. Princas Juan Carlos neseniai gavo leidimą atvažiuoti į Madridą, kur jis auklėjamas į antikonstitucinius monarchus.

ŽUVO 29 KELEIVIAI

PORRINO, Ispanija. — Šiaurės Vakarų Ispanijoj keleivinis autobusas atsitrenkė į akmeninį stulpą ir užsidegė. Žuvo 29 žmonės, tarp jų 7 moterys.

— Irakas, pasirašęs karinį paktą su Turkija, pasiūlė prie šių dviejų valstybių prisijungti ir JAV ir tuo sudaryti Vidurinių Rytų karinės sąjungos stiprią užuomazgą.

Teisėjas Douglas pageidauiamas Sovietų S-goj

Leido keliauti automobiliu

WASHINGTONAS, D. C. — JAV aukščiausiojo teismo teisėjas William O. Douglas gavo iš Sovietų valdžios vizą pakeliauti po Sovietų Sąjungą.

Jis išvyksta vasarą kartu su Robert Kennedy, vieno senato komiteto štabo nariu. Teisėjui duotas leidimas įvažiuoti į SSSR iš Irano savo automobiliu. Jis apvažinės Armeniją, Azerbaidžaną, Kirgistaną, Tadžigztaną, Turmeniją ir kitas sovietų respublikas Vidurinėj Azijoj. Iš čia pasileis į Maskvą, o iš Maskvos į Berlyną.

1949 m. keliaujant teisėjui po Iraną, sovietai jį vadino šnipu. Bet dabar jo atvykimu susidomėjo pats Chruščiovas. Esant New Yorko advokatui MacDuffie Maskvoj, Chruščiovas jam užtikrino, kad W. O. Douglas gaus leidimą planuojamai kelionei po Sovietų Sąjungą.

Teisininkai ir literatūrinės premijos

Literatūrinių premijų suskirstymas yra svarbus dalykas. Įvairių veikalų premijavimas liečia mūsų literatūrą, autorius ir dažnai nemenkas pinigų sumas. Todel literatūrinių premijų skirstymas yra atsakingas ir opus reikalas. Kad šis darbas juo sėkmingiau ir objektyviau būtų atliktas, kiekviena literatūrinė premija privalo kruopščiai parengto jos statuto. Skirstytojų arba jury komisijose turėtų dalyvauti ne tik literatūrinio pasaulio bei premijuotojų atstovai, bet taip pat ir prityrę teisininkai.

Iki šiol minėtos premijos daugiausia buvo skirstomos teisėjų literatų ar žurnalistų, nesikviečiant talkon atstovų iš visuomenės intelektualinių sambūrių. Todėl pareikšti bet kurią nuomonę tų premijų skirstymo procedūros reikalu galima nebent tik partizaniniu metodu.

Premijos skyrimo momente svarbi yra netik literatūrinio kūrinio kokybė, bet, teisininko akimis žiūrint, labai svarbi yra ir premijos skyrimo procedūra, garantuojant premijos skyrimo procese išlaikytą teisėtumą. Todėl labai svarbu, kad literatūrinių premijų įsteigimo bei jų paskirstymo teisiniai nuostatai būtų tinkamai surašyti, iš anksto paskelbti, premijuotojų gerai suprasti ir vykdomi.

Nevykusiai ar negerai surašytas premijų skyrimo statutas leidžia premijų skirstytojams svyruoti tarp teisingumo ir teisėtumo; nelaiduoja juo objektingesnio pačios premijos paskyrimo. Teisingumo ir teisėtumo vertybės ne visada sutampa. Išryškinimas konflikto tarp šių dviejų vertybių priklauso gyvenimo tikrovės kūribiniam apipavidalinimui. Esant nevykusiam statutui, galima nukrypti į visai naivius teisiniu požiūriu išvedžiojimus, norint išvengti dėsnio — pereat mundus — fiat justitia.

Mūsų literatūrinių premijų skirstymą žiauri nesekmė lydėjo dar Vakarų Europoje begyvenant. Panašus įvykis atsitiko su Clevelando Kultūros Fondu, kuris nenumatė, kad vienas rašytojas gali įteikti du kūrinius ir jie abu gali laimėti pirmąją ir antrąją premijas. Fondas sulaužė savo nuostatus, atsisasakydamas skirti antrą premiją antram geriausiam kūriniui (A. Škėmai), įvesdamas premijavimo proceduron partizanišką konkurso teisėjų nutarimą antrosios premijos tam pačiam autoriui panaikinimo reikalu, nors patys šios literatūrinės premijos organizatoriai ir nebuvo suteikę teisės jury komisijos nariams šitokį nutarimą daryti. Paties autorius ginčas su Fondu nevyko tinkamoje teisinėje plotmėje, nukrypo į bergždžią teisėtumui atstatyti polemiką ir spaudoje.

1954 metų Lietuvių Rašytojų Draugijos literatūrinės premijos paskyrimas taip pat buvo atliktas nevykusio statuto netinkamu teisiniu pažiūriu interpretavimu. Šis įvykis verste verčia kiek giliau reikalą pasvarstyti ir labiau susirūpinti literatūrinių kūrinių premijavimo teisine procedūra — tinkamai parengtais premijų skirstymo statutais.

1954 m. Lietuvių Rašytojų Draugija skyrė premiją už geriausią praėjusiais metais (1953 m.) pirmą kartą atskira knyga išleistą lietuvišką originalų grožinės literatūros veikalą (literat. premijai skirti nuostatų 3 str.). Kartu nuostatuose numatė, kad tais pačiais metais rašytojui gali būti paskirta tik viena premija (5 str.). Visus 1953 m. išėjusius atskiromis knygomis grožinės literatūros veikalus L. R. Draugijos vadovybė surašė ir išsiuntinėjo draugijos nariams nubalsuoti, kuriam veikalui premija skirtina. Tačiau Jurgio Gliaudos kūrinio "Ora pro nobis" premijuotinų knygų sąrašan neįtraukė, draugijos nariams šios knygos reikalu pasisakyti neleido, pasiremdama literat. premijai skirti nuostatų 5 str., nes, esą, tais pačiais metais rašytojui galinti būti paskirta tik viena premija... Šiuo atveju Lietuvių Rašytojų Draugija ryškiai prasilenkė su minėtuoju statutu. J. Gliaudos "Ora pro nobis" buvo premijuota ne 1953 m., bet 1952 m. Čiurlionio ansamblio ir Draugo premija, veikalas atskira knyga išėjo ne 1952 m., bet 1953 metais, ir turėjo būti įtrauktas į 1954 m. premijuotinų veikalų sąrašą.

Pagal įstatų literalinį ir prasmės aiškinimą reikia suprasti, kad Lietuvių Rašytojų Draugijos premijoms skirti taisyklės ir taip pat tų taisyklių penktas str. normuoja tik L. Rašytojų Draugijos kompetenciją. Iš to išeina, kad tik Lietuvių Rašytojų Draugija per savo vadovybę ar jury komisiją gali skirti iš savo fondų tik vieną premiją rašytojui tais pačiais metais, bet jeigu jau kas kitas yra rašytojo veikalą premijavęs, tai jokios įtakos neturėtų turėti L. Rašytojų Draugijai. Gali būti ir atvirkščiai: pirma veikalą premijuoja L. Rašytojų Draugija, o vėliau tą pat veikalą gali premijuoti dar kuri kita organizacija. Šiuo atveju L.Raš. Dr-ja negalėtų atšaukti savo premijavimo, ir "tais pat metais rašytojui gali būti paskirtos dvi premijos". Tik iš Lietuvių Rašytojų Draugijos lėšų tais pačiais metais rašytojas gali gauti tik vieną premiją. Šitaip ir suprantamas minėto statuto 5 str., ir šis nuostatas neliečia kitų literatūrinių fondų rašytojo požiūriu. Penktojo str. redakcija neteisiškai suredaguota, todėl labai blanki ir nebuvo tinkamai suprasta. Jeigu L. Rašytojų Draugija siekia nesusidurti su kitais premijų fondais, kurie taip pat skiria rašytojams premijas už grožinės literatūros kūrinius, tai ši mintis turėjo būti tiksliai užakcentuota nuostatuose, būtent, kad bet kieno premijuotas veikalas negali būti L. Rašytojų Draugijos premijuojamas. Tad minėto Jurgio Gliaudos veikalo neįtraukimas į knygų sąrašą premijai nustatyti prieštarauja "Literatūros premijai skirti nuostatų" penktojo str. esmei.

Elementarinio formalizmo nesilaikymas pastebimas ir kituose premijos skyrimo proceso momentuose.

Nuostatuose figūruoja premijos skyrimo data ir knygos išleidimo metai. "Ora pro nobis" buvo premijuota 1952 m. gruodžio 27 d. ne Lietuvių Rašytojų Draugijos, bet čiurlionio ansamblio ir "Draugo" premija. Knyga išleista 1953 metais. Jokios 1953 m. premijos minimasis autorius nėra gavęs. Tad ir ir aiškinant nuostatus taip, kaip juos aiškino Lietuvių Rašytojų Draugija, tenka prieiti išvadą, kad 1953 m. J. Gliauda nėra gavęs premijos iš jokių fondų. Premijos išmokėjimo data neturi jokios reikšmės. Premiją autorius galėtų atsiimti ir po dešimties metų, vis tiek jo premija neginčijamai pasilieka 1952 m. Čiurlionies ansamblio ir "Draugo" premija. Sieti ateinančių metų visai kitos organizacijos literatūrinių kūrinių premijavimą su pinigų išmokėjimu pagal praėjusių metų premiją nėra jokio teisinio pagrindo.

"Ora pro nobis" išleista 1953 m. Tat atitinka nuostatus. Ją reikėjo įtraukti į kandidatuojančių premijavimui knygų sąrašą. Kalbant plačiau, gera knyga gali būti ne viena, bet daugybe premijų isskirta, o kiekviena premijavimo organizacija kompetetinga rūpintis tik savais fondais.

Besivadovaudama teisiniu požiūriu nevykusiais literatūros premijai skirti nuostatais ir klaidingai tuos nuostatus interpretuodama, Lietuvių Rašytojų Draugija iš esmės pažeidė jos pačios išleistus premijai skirti nuostatus. Darbas, padarytas 1953 m., premijos vertai knygai išaiškinti yra niekingas.

Lietuvių Rašytojų Draugijos išleistieji nuostatai premijai skirti saisto draugiją, o tų nuostatų teisinės spragos kaip ir Clevelando Kultūros Fondo atveju, neleidžia spręsti klausimo be jokio priekaišto. Kalba sukasi aplink grynai teisinį požiūrį ir premijų skyrimo procedūros atžvilgiu. Konkursų rengėjai čia ir ten atsidūrė būklėje skirti autoriams po dvi premijas pagreičiui. Jie išgyveno tą galimybę, kaip neteisybę ar skriaudą kitiems rašytojams, o gal kaip ir žalą literatūros ugdymui. Griežtai nusakytų konkursinių normų nebuvimas prašyte prašosi esamųjų normų peržiūrėjimo.

Šiam rašiniui mintys imtos bene iš penkių žinomų Lietuvos teisininkų pasisakymų opiuoju literatūros premijų skirstymo reikalu. Tat nėra pasitarnavimas vienas antram autoriui, bet nuoširdus noras įnešti į literatūrinių konkursų procedūrą teisinę mintį ir mūsų grožinės literatūros kūrinių premijavimą kiek galint patobulinti. Tat daryti įpareigoja ir bendruomeniškumo jausmas.

X

"Teisininkų Žinių" Nr.10.

UNITED PRESS-NAUJIENŲ Telephoto

Penkios seserys ir jų brolis prieš kiek laiko susirinko į savo tėviškę (Clarkson, Mich.), kur buvo surengtas dviejų seserų gimtadienio pobūvis. Gimtadienį minėjo Jean Dawson (92 metų, kairėje) ir Mrs. Chloe Hickmontt (81 metų, antroji į dešinę nuo Dawson). Tarp dviejų celebrančių yra p. Lillie Phillips, jauniausia šeimos narė, kuriai sukako 72 metai. Sudėjus visų seserų ir brolio amžius, susidaro 495 metai.

Klausykit radiją šį vakarą iš galingos WGES stoties (5000 watts) 1390 kil.

Užgirsite naujos muzikos ir naujų dainų. Dainuos Trys Meilytės: Vanda, Irena ir Kristina. Pradžia lygiai 8 valandą vakaro. Povilo Šaltimiero jau 19 metų vedamas radijas.

A. † A.

FELIX KRITCHUNAS
gyv. 2554 W. 40th Street

Mirė 1955 m. vasario mėn. 27 dieną, 6 val. ryte, sulaukęs pusės amžiaus. Gimęs Lietuvoje, Panevėžio apskrity, Ramygalos valsčiuje.

Paliko nuliūdę: duktė Bernice Hoare, žentas Bud, sūnus Edward; 3 anūkai: Bernard, David ir Martin; brolio sūnus Kazys Kriaučiūnas ir jo šeima, pusbrolis Mykolas Chiplis ir jo šeima ir daug kitų giminių, draugų bei pažįstamų.

Priklausė Lietuvos Raudonos Rožės Klubui, Ciceroje.

Kūnas pašarvotas Mažeikos ir Evans kopl., 6845 So. Western Avenue.

Ketvirtadienį, kovo mėn. 3 d., 9:30 val. ryte, kūnas bus lydimas iš koplyčios į St. Agnes parapijos bažnyčią, o po gedulingų pamaldų bus laidojamas Šv. Kazimiero kapinėse.

Visi a. a. Felix Kritchuno giminės, draugai ir pažįstamieji nuoširdžiai kviečiami dalyvauti laidotuvėse ir suteikti jam paskutinį patarnavimą ir atsisveikinimą. Nuliūdę lieka:

Duktė, Žentas, Sūnus, Anūkai, Brolio Sūnus, Pusbrolis ir kiti Giminės.

Laidotuvių direkt. Mažeika ir Evans. Tel.: REpublic 7-8600.

A † A

JULIA PUTRAMINTAS
(pagal tėvus Murauskas)
2518 West 39th Place
Namų tel.: YArds 7-2991

Mirė 1955 m. vasario mėn. 27 d., 8:30 val. vakare.

Gimusi Lietuvoje.

Amerikoje išgyveno 50 metų.

Paliko nuliūdę: 3 dukterys: Constance Siminaitis, žentas Jonas; Frances Srog, žentas Martin; Julia Adomaitis, žentas William; sūnus Antanas, marti Judy, 5 anūkai, sesuo Petronelė Jonutis su šeima ir kiti giminės, draugai bei pažįstami.

Priklausė Lietuvių Kęstučio Pašalpos Klubui.

Kūnas pašarvotas Antano M. Phillips koplyčioje, 3307 South Lituanica Ave.

Ketvirtadienį, kovo 3 dieną, 9 val. ryto, kūnas bus lydimas iš koplyčios į St. Agnes parapijos bažnyčią, o po gedulingų pamaldų bus laidojama Šv. Kazimiero kapinėse.

Visi a. a. Julios Putramintas giminės, draugai ir pažįstamieji nuoširdžiai kviečiami dalyvauti laidotuvėse ir suteikti jai paskutinį patarnavimą ir atsisveikinimą. Nuliūdę lieka:

Dukterys, Žentai, Sūnus, Marti, Anūkai, Sesuo ir kiti Giminės.

Laidotuvių direkt. Antanas M. Phillips. Tel.: YArds 7-3401.

KAZIMIERAS GRICIUS
3437 So. Morgan Street

Mirė 1955 metų vasario mėn. 27 dieną, 7:00 valandą ryte, sulaukęs pusės amžiaus. Gimęs Lietuvoje, Telšių apskr., Alsėdžių valsč., Grumblių kaime.

Amerikoje išgyveno 20 metų.

Paliko nuliūdę: sesers duktė Aleksandra Grižienė, jos vyras Povilas, jų sūnus Eugenius, gyv. Waukegan, Ill.; pusbrolis Pranas Liaugaudas, jo žmona Eugenia ir jų šeima ir daug draugų bei pažįstamų.

Kūnas pašarvotas Jurgio F. Rudmino koplyčioje, 3319 So. Lituanica Ave.

Trečiadienį, kovo mėn. 2 d., 10 valandą ryte, kūnas bus lydimas iš koplyčios į Oakwood kapines.

Visi a. a. Kazimiero Griciaus giminės, draugai ir pažįstamieji nuoširdžiai kviečiami dalyvauti laidotuvėse ir suteikti jam paskutinį patarnavimą ir atsisveikinimą.

Nuliūdę lieka:

Sesers Duktė ir Pusbrolis su Šeimomis.

Laidotuvių direkt. Jurgis F. Rudminas. Tel.: YArds 7-1138.

SUSIRINKIMŲ IR PARENGIMŲ PRANEŠIMAI

Eržvilko Draugiško Klubo mėnesinis susirinkimas įvyks trečiad., kovo (March) 2 d., 1955, Vengeliausko svetainėje, 4500 S. Talman Ave. Pradžia 7:30 val. vak.—**Nellie Wilcop,** n. rašt.

SLA 226 kp. susirinkimas bus trečiadienio vakare, kovo 2 d. Visi nariai prašomi būti šiame susirinkime, nes bus galutinai pasitarta dėl rengiamo pobūvio. —**K. C.**

"Naujienose" pasiskelbęs - visus biznyje nustelbia.

Skaitykite "N-nas"

Dešimt Metų Mirties Sukaktis

a. ✚ a.

ADOLFAS PETKUS

Mirė 1945 m. kovo 2 d. Jo kūnas palaidotas Šv. Kazimiero kapinėse. Už velionies sielą bus gedulingų mišių apeigos kovo 2 d., 6:45 val. ryte Nekalto Prasidėjimo, Romos katalikų bažnyčioje, Brighton Parke. Visus nuoširdžiai prašo atsilankyti velionies šeima.

Adolfas Petkus gimė spalio 28, 1886 m. Lietuvoje, Raseinių apskr., Tituvėnuose. 1912 m. jaunuolis atvyko į New York, Ameriką. Porą metų gyveno Michigan valstybėje, po to atvyko į Chicagą, apsivedė su Marijona Jesiūnaite. Jiems gimė duktė Bernice, kuriai davė mokslus ir gražų išauklėjimą. Seniau gyveno 18-tos apylinkėje, 1932 m. nusipirko nuosavą namą 2535 W. 42nd St. Jų mylima dukrelė Bernice ištekėjo už Tadeušo Žemgulio ir dabar tebegyvena tėvų name.

Petkus buvo muzikos mylėtojas, griežėdavo smuiku, koncertina ir buvo muzikalių instrumentų meistras. Gyvenime buvo draugiškas ir labai gerai nusiteikęs. Mėgo lietuvių sueigas ir buvo dosnus Lietuvos akcijai.

Dešimt metų mirties sukaktį minint, kovo 2 d., labai jautriai tebeliūdi likusi žmona Marijona ir duktė Bernice. Taip jau liūdi žentas Tadeušas Žemgulis, anūkai Mary Ann ir Walter; velionies brolis Benediktas, sesuo Sophia, Paryžiuje, Prancūzijoje; švogeris Antanas Jasiūnas ir šeima; pusbrolis Antanas Šidlauskas ir jo šeima; pusseserė Šidlauskas ir jos šeima, jo dirmavonės sūnus Walter Petronis.

Velionies žmona ir duktė Bernice yra veiklios ir pasižymėjusios lietuvių draugijose, tad ir jų mylimo tėvelio minėjimas bus visų nuoširdžiai atžymėtas.

Roosevelt Furniture
Pavasarinis birželio mėn. matrasų
$19.95 ir brangesnių.
IŠPARDAVIMAS

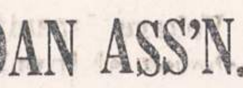

Galite įsigyti naujus matrasus ir springsus Slumberon, Englander, Pilo Rest ir kitų išdirbysčių. Atvykite į šią lietuvišką baldų krautuvę ir pasirinkite moderniškiausių baldų prieinamomis kainomis ir lengvomis sąlygomis.

ROOSEVELT FURNITURE CO.
2310 W. ROOSEVELT ROAD **Tel.: SEeley 3-4711**
Krautuvė atidaryta sekmadieniais nuo 11 iki 4:30.

PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN, - TURĖSI RYTOJ!
TAIGI PRADĖK TAUPYTI ŠIOJE LIETUVIŠKOJE ĮSTAIGOJE.
Kiekvieno taupytojo indėliai yra apdrausti iki $10,000.00.
BRIGHTON SAVINGS and LOAN ASS'N.
4071 Archer Ave. **Tel.: LAfayette 3-8248**
(į vakarus nuo California Avenue)
CHARLES ZEKAS, Secretary
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Antrad., Penktad. ir Šeštadienį 9:00 ryte iki 4:30 val. po pietų.
Trečiad. 9:00 ryto iki 12 val. dieną. Ketvirt. 9:30 ryte iki 8:00 val. vak.

GĖLININKAS
(PUTRAMENTAS)
Linksmumo arba liūdesio valandoje Gražiausios Gėlės ir Vainikai. Antkapių papuošimai ir sezoninės kapams gėlės.
ROY R. PETRO (Putramentas)
5519 So. Harlem Avenue
POrtsmouth 7-9020

LOVEIKIS Siunčiam Gėles Telegramu į Visas Pasaulio Dalis
KVIETKININKAS
Gėles Vestuvėms, Banketams ir Pagrabams.
3316 So. Halsted St. YArds 7-7308

GUŽAUSKŲ
BEVERLY HILLS GĖLINYČIA
GĖLĖS VISOMS PROGOMS
2443 W. 63 ST.
Telef.: PR 8-0833 ir PR 8-0834

URBA Gėlės Mylintiems, Vestuvėms, Banketams, Laidotuvėms, Papuošimams
GĖLININKAS
4180 ARCHER AVENUE
Tel.: LA 3-5800 arba LA 3-5870

A. PETKUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
6812 So. Western Avenue
1410 South 50th Avenue
CICERO, ILLINOIS
TELEFONAI:
GRovehill 6-2345-6 • TOwnhall 3-2109
KOPLYČIOS VISOSE MIESTO DALYSE

John F. Eudeikis
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
Seniausia ir Didžiausia Laidojimo Įstaiga
AMBULANCE DIENĄ IR NAKTĮ
4605-07 So. Hermitage Avenue
Tel.: YArds 7-1741 ir BIshop 7-9481
★
4330-34 So. California Avenue
Telefonas: LAfayette 3-0440
Mūsų radio programos šeštadieniais 9:15 ryto iš WGES, 1390 kil.
MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Steponas C. Lackawicz
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYS KOPLYČIOS
2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE VIrginia 7-6672
10756 S. MICHIGAN AVE. PUllman 5-1270

LIŪDESIO VALANDOJE ŠAUKITE
MAŽEIKA & EVANS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
3 ATSKIROS VĖSINAMOS KOPLYČIOS
6845 S. Western Ave. RE 7-8600-8601
Gyvenantiem kitose miesto dalyse gausim koplyčią arčiau jūsų namų.

NARIAI
Chicagos Lietuvių Laidotuvių Direktorių Asociacijos

AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ.
★
TURIME KOPLYČIAS VISOSE MIESTO DALYSE.

LEONARDAS A. EZERSKIS
1646 W. 46th STREET Phone: YArds 7-0781

LEONARD BUKAUSKAS
10821 S. MICHIGAN AVE. Phone: COmmodore 4-2228

VASAITIS - BUTKUS
1446 S. 50th AVE., Cicero, Ill. Phone: OLympic 2-1003

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 LITUANICA AVENUE Phone: YArds 7-3401

PETRAS P. GURSKIS
659 WEST 18th STREET Phone: SEeley 3-5711

ALFRED VANCE
177 WOODSIDE RD., Riverside, Ill. Tel.: OL 2-5245

PETRAS BIELIŪNAS
4348 S. CALIFORNIA AVE. Phone: LAfayette 3-3572

GEORGE F. RUDMIN
3319 S. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

P. J. RIDIKAS
3354 S. HALSTED STREET Phone: YArds 7-1911

SCRANTONO LIETUVIŲ KOLONIJOS MARGUMYNAI

MŪSŲ GYVENIMO LIŪDNI REIŠKINIAI

SCRANTON, Pa. — Nors Scrantone gyvena keli tūkstančiai lietuvių, susitelkusių trijose parapijose (iš jų viena tautinė) ir kitokiose draugijose, tačiau savo veikla negali pasigirti. Tą aiškiai patvirtina kad ir šių metų vasario mėn. 20 d. suruoštas Lietuvos nepriklausomybės minėijmas arba, kaip čia priimta vadinti, Lietuviškoji Diena. Tos dienos "iškilmės" gali būti pavyzdžiu kaip neturėtų būti švenčiama lietuvių tautai brangi šventė.

Tenka labai apgailestauti, kad čia, kur kadaise gyveno ir dirbo lietuvių tautos didelis veikėjas Dr. J. Šliupas, ir kur šiandien dar gyvena toks didelis skaičius mūsų tautiečių, lietuvybė pradeda merdėti. Skaudu ir tai pažymėti, kad tie, kurie iš lietuvių uždarbio ir jų aukų pragyvena ir kurių pareiga būtų kitiems mūsų tautiečiams kelią nušviesti į mūsų tautos garbę ir dabartinę lietuvių tautai skaudžią valandą atjausti, nėra lietuvybės puoselėtojai. Be jokių platesnių aiškinimų, visi pripažįsta kad lietuvybės žydėjimas ar jos merdėjimas bet kurioje apylinkėje priklauso žymia dalimi nuo lietuviškų parapijų susitvarkymo ir nuo dvasiškijos, atseit, kunigų.

Kadangi Scrantone pats didžiausias lietuvių susitelkimas yra Šv. Juozapo parapijoje, todėl iš tos parapijos vadovų lietuviai daugiausia ir tikisi visokio patarnavimo ne tik tikėjimo dalykuose, bet ir savo tautos reikaluose, nes juk Bažnyčia yra tautų auklėtoja ir globėja. Bet tikrovėje yra visai atvirkščiai. Jau praėjo 17 metų kaip Šv. Juozapo parapijos soste iškilmingai, nieko gero lietuvybei neveikdamas, sėdi prelatas J. V. Miliauskas. Nuo šio dignitoriaus didele dalimi priklauso ir tai, kad jaunoji lietuvių karta pradeda ištautėti ir kad senesnieji turi pamiršti, kas kiekvieno gero lietuvio širdžiai yra brangu.

Šiais metais, kaip ir visada, žmonės vasario 20 d. rinkosi į Šv. Juozapo bažnyčią sudėti savo maldas už kankinę Lietuvą ir visą lietuvių tautą, tuo tarpu vietos vikarai nemalonėjo pamaldų metu nė puse žodžio prasitarti, sakydami pamokslą, apie Dienos reikšmę, lyg Lietuvos vardas būtų išnykęs iš istorijos ir iš šios žemės paviršiaus. Pralotas (vietos klebonas), kuris vengia Lietuviškos Dienos, pataiko tuo laiku kas metai išdumti į šiltus Floridos vandenis gražiu "Cadillac" karu. Šitoks lietuvių tautos reikalų nepaisymas yra tiesiog pasityčiojimas ir skriauda.

Praeityje, kol čia kelius metus dirbo kaipo vikaras iš Europos atvykęs kun. B. Zdanavičius, dar Lietuvos nepriklausomybės minėjimas būdavo iš Šv. Juozapo parapijos pusės paruoštas neblogiausia. Erdvioje miesto mokyklos salėje prakalbėdavo žymesnieji lietuviai, lygiai kaip Amerikos aukštesnieji pareigūnai. Šv. Juozapo mokyklos mokiniai šį tą padeklamavo, parapijos choras užtraukdavo lietuvišką dainą, o senas lietuvių veikėjas P. Putirskas ir tikras teatro meno žinovas net scenoje ką nors puikaus lietuviško sukurdavo. Šiais metais viso to buvo labai pasigesta.

Už lietuvių dienos nepopulerumą ir jos nepasisekimus galėtume padaryti priekaištą ir vietos inteligentam bei biznieriam, kurių pavardės dėl tuščios garbės, kaip litanija, su bendru pikčeriu buvo išspausdinta vietos Scranton Times laikraštyje. Visi žiūrinėjo, skaitinėjo ir tikėjo, kad tai tie vyrai yra pasišovę lietuvių tautą vasario 20 d. į padanges bažnyčioje ir šalia jos iškelti ir apvainikuoti. Tuo tarpu iš to viso išėjo didelis piš. Ką daug gali suorganizuoti paprastas, miesto mokyklos dženitorius, eilinis žmogelis, kad ir geriausius norus turėdamas, koks šiais metais buvo Mr. P. Kantakevičius, kuris, nešdamas Lietuvių Dienos organizavimo naštą, veikė "Tauro" klubo vardu. Todėl ir to veikimo pasekmės šiais metais buvo apgailėtinos: vos pora prakalbėlių ankštoje it kišenėje "Tauro" klubo salėje bei bendra vakarienė, kurioje dalyvavo tik kelios dešimt susirinkusiųjų. Nebuvo ko tikėtis surinkti iš dalyvių nė aukų Lietuvos vadavimo akcijos reikalams, todėl ir šis piniginis punktas "iškilmingai" atkrito, neatnešęs jokių teigiamų vaisių.

Iš tikro šiais metais Lietuvos nepriklausomybės minėjimas Scrantone aiškiai parodė vietos lietuvių silpnąsias puses ir pavojų, kad lietuvybė čia merdi ir gesta. Dar būtų pats laikas pradėti ją stiprinti, jei vietos inteligentai subrustų ir vietos biznieriai nuo jų neatsiliktų. Tarp kitko reiktų pirmoje eilėje scrantoniškiams įsisąmoninti, kad prelatui J. V. Miliauskui mažai terūpi mūsų tautos reikalai, ir jis nuo jų bėga kuo toliausia. Jo pastangų dėka Šv. Juozapo parapijos mokykloje, kur vaikus moko lietuvės seserys kazimierietės, išnyko lietuvių kalba. Jo didžiausias troškimas, kad parapijoje nebūtų platinama lietuviška spauda, kad ir pati katalikiškiausia. Jo "nuopelnas", kad bažnyčioje liko užmozoti lietuviški parašai, pakeičiant juos angliškais. Prel. J. V. Miliauskas negalėtų pasigirti ir savo darbais, nuveiktais vien tik savos Bažnyčios labui. Pirmiausia, jei jis būtų buvęs toks kilnus Dievo žodžio skelbėjas, Šv. Juozapo parapiečiai nebūtų siuntę savo delegatų pas vyskupą, kad šis jiems prel. J. V. Miliausko neskirtų klebonu. O kai vyskupas pasirodė neperkalbamas, nebūtų parapiečiai darę viešus sukilimus Bažnyčioje ir už jos ribų nebūtų savo naujojo klebono "sveikinę" akmenimis ir plytgaliais. Antras dalykas, niekas iš kunigų ir pasauliečių iki šiol dar nežino, už kokius tautai ar Bažnyčiai nuopelnus kun. J. V. Miliauskas buvo apvilktas prelato žiponu?

Pabažnios davatkėlės ir tos neturi geros akies ant pralotėlio. Lietuviai juo nepatenkinti kaip lietuvybės slopintoju, parapiečiai kaipo dvasios vadovu, kuris, betaisydamas praeitą vasarą parapijos bažnyčią, ją gerokai sudarkė ir visus šventuosius, atseit, statulas, laukan išdrabstė. Parapijos kapinės taip apleistos, kaip negali daugiau būti apleistos; kryžiai pasvirę arba visai išgriuvę; ant kitų atkerę dievukai vos besilaiko prikalti ant vienos rankos ar persisvėrę galvomis žemyn, vėjo plakami, plezdena, kaip vėliavos ore iškeltos. Aikštė ties parapijos mokykla atrodo kaip žemės sklypas, kur viesulas praūžė, kur bombos sprogo ir viską negailestingai sujaukė. Bet pralotas viskam yra abejingas ir nieko nepaiso, lyg jausdamas turįs gerą užnugarį.

Jei Scrantono lietuviai dar visai neapmirę, turėtų lietuviškos veiklos pasimokyti iš savo netolimų kaimynų, kaip tai Pittstono ir Wilkes-Barre lietuvių, ir turėtų prel. J. V. Miliauskui pareikšti savo griežtą nepasitenkinimą dėl jo netinkamos veiklos.

—Lietuvis

UNITED PRESS-NAUJIENŲ Telephoto.

Memphis, Tenn. — Lloyd M. Pryor sėdi ant žemės su pramušta galva. Šalia jo stovi Lt. T. A. Williams, kuris jam galvą pramušė su revolverio rankena. Williams pareiškė, jog jis Pryorą užklupo gazoliną stotį apiplėšiant. Kai Pryor puolęs su ledui skaldyti įnagiu, tai Williams ir smogęs jam su revolverio rankena.

Boston, Mass.

Lietuvis advokatas Advokatų Sąjungos Taryboje

Adv. A. O. Shallna buvo išrinktas Advokatų sąjungos tarybos nariu. Metiniame Bar Association for the County of Middlesex (Massachusetts valstijoje) susirinkime, kuris įvyko Boston Bar Association patalpose, adv. Shallna iš 10 kandidatų į penkias vietas taryboje buvo ketvirtas. Už mūsų tautietį daugiau balsų gavo tiktai aukštesnio teismo raštininkas, gubernatoriaus tarybos narys ir vienas teisėjas.

A. E. L.

— Buvę tremtiniai, nepamirškite likusių niūriose stovyklose savo draugų. Bent vieną kartą metuose aukokite jiems vienos dienos uždarbį!

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS.

Paterson, N. J.

AČIŪ UŽ AUKAS

Minint Lietuvos Nepriklausomybės šventę 1955 m. vasario 20 d. kovai dėl Lietuvos laisvės aukojo:

Po $100 — Tremtinių draugija; po $40 — Fabijonas Saranka; po $35 — Liet. Piliečių Klubas; po $20 — kun. V. Demikis, Baltučiai, Stp. Augulis; po $16 — Jz. Kaunas; po $15 — kleb. kun. J. Kinta, Butkai, Šv. Kazimiero drauigja; po $12 — M. Šaulienė; po $10 — Bražinskai, Eitmanas, Iškauskas, Jasys, Klimai, Masioniai, Mikniai, Praleikiai, Rubuževičius, Rugiai, J. Sprainaitis, A. Sprainaitis, St. Stanaitis, Vl. Stanaitis, Urbanavičius, Slapakovai, J. Tumavičius; po $8 — Vc. Augulis; po $7 — Žiliai; po $6 — M. Ragauskai, Šatkai.

Po $5 — Abakanavičius, Adomaičiai, Ad. Aidukai, Ant. Aidukai, Balionienė, Bieliūnas, Cilincevičius, Čižiūnas, Gudonis, P. Juraška, Kažukauskas, Kepeniai, Keraitienė, Kondratavičiai, J. Kuzinevičius, K. Kuzinevičius, Laužimas, Naruševičienė, Obelevičius, Presternikai, Sarpaliai, Senuliai, Pr. Stanaitis, V. ir A. Stanaičiai, Tallat-Kelpša, Toleikis, J. Trainys, Vaičiūnas, Vaitovas, Vilimas, Visockienė, Žibai.

Po $3 — V. Adomavičius, Blinkienė, Bubeliai, Ivanauskai, Mereckas.

Kiti aukojo mažesnėmis sumomis. Viso suaukota $751.19. Visiems aukojusiems nuoširdžiausiai dėkojame, o visiems kovojantiems dėl Lietuvos Laisvės veiksniams aukotojų vardu pareiškiame: "Kvotą, kaip ir kasmet, išpildėme ir išpildysime, o Jūs kovokite ir nesiskaldykite!"

Komitetas

Skaitykite "N-nas"

San Francisco, Calif.

Vasario 16-tos minėjimas

Vasario 20 d. San Francisco mieste įvyko vasario 16 dienos minėjimas. Minėjimą surengė J. A. V. Lietuvių Bendruomenės San Francisco skyrius.

Minėjimą atidarė ir kalbą pasakė p. L. Bagdonas (Skyriaus pirm.). Anglų kalba keletą žodžių tarė p. J. Gudelis. Buvo paskaitytas JAV Lietuvių Bendruomenės Laikinojo Organizacinio komiteto pirm. prel. J. Balkūno pasirašytas aplinkraštis "Į Bendrąjį Lietuvybės žygį".

Iš pasiųstų pakvietimų 135 šeimoms ar pavieniams asmenims dalyvavo apie 40 žmonių.

Malonu, kad iš toliau turėjome daugiau svečių. Iš Sacramento p. Skirmantas su šeima, nors ir toli gyvena, bet netingi atsilankyti. Taip pat daugelis buvo iš aplinkinių miestelių.

Malonu pažymėti, kad visaip kaip padeda p. p. Skiman iš Oakland ir p. J. Gudelis iš San Francisco, nors jie gimę ir augę Amerikoje.

Po minėjimo įvyko kukli kavutė, kurios metu iš toliau suvažiavę pažįstami maloniai kalbėjosi iki vėlumos.

Minėjimui patalpą, St. John salę, parūpino kun. Dr. Viktoras Pavalkis, kuris savo rūpesčiu ne pirmą kartą sutaupo daug lėšų kaip BALF, taip ir JAV Lietuvių Bendruomenės iždams, kurie dėl mažo narių skaičiaus gana sunkokai verčiasi.

V. Š.

Racine, Wis.

Aukos Vasario 16 gimnazijos namų išpirkimui

Vasario 16 Gimn. Remti Wis. Apygardos komiteto įgaliotas KAZYS ŽILĖNAS, vasario mėn. 18, 19, 20 dienomis, Racine lietuvių kolonijoj rinko aukas Vasario 16 gimn. namų išpirkimui.

Aukojo šie asmenys:

Dr. A. Palaitis—20 dol., Martynas Kasparaitis ir Stasė Stočkiutė po 10 dol.; Edv. Baltušis, Edv. Šilingas, Ant. Pakšys, Gubertas Alekna ir Kazys Žilėnas po 5 dol.; kun. V. Andriuška, Racine liet. parap. kleb. 3 dol.; Petras Petrušaitis, J. Šinsinas, St. Budrys, J. Grimskis, Motiejus Tamulėnas, Marta Stanaitytė, J. Giedrikas, J. Virbickas, Iz. Tilton, J. Mataitis po 2 dol.

Eva Ančiulienė, Rožė Glebienė, J. Tribys, Ant. Vasiliauskas, Juozas Plečkaitis, K. Matulionis, M. Zaleckienė, Geo. Kapočius ir V. Kažemėkaitis po 1 dol.

Neseniai tam pačiam tikslui per šį komitetą iš Racine paaukojo: Agota Žizminskaitė 100 dol. ir Kazys Žilėnas vietoj kalėdinių sveikinimų—5 dol.

Wisconsin Apygardos Komitetas širdingai dėkoja Kaziui Žilėnui už pašvęstą laiką aukas renkant ir visiems aukojusiems tam didžiam ir svarbiam lietuvybės išlaikymo tikslui.

—Dr. A. Palaitis,

Kas NAUJIENŲ nėra lietęs
Dar ne pilnai apsišvietęs.

TIKSLUS IR RŪPESTINGAS
PAJAMŲ MOKESČIO
APSKAIČIAVIMAS
2737 W. 43rd St. Tel. CL 4-2390
Kasdien nuo 9 val. ryto ligi 8 val. vakaro; šeštadieniais nuo 10 val. ryto ligi 7 val. vak.; trečiadien. uždaryta.
ŠIMAIČIAI
Realty, Builders, Insurance.

IŠ TOLI AR IŠ ARTI PIGIAI
PERKRAUSTAU
(MOVING)
BALDUS IR ĮVAIRIUS DAIKTUS
Perkraustymas saugus, greitas ir tvarkingas. Viskas apdrausta.
ANTANAS VILIMAS
3415 So. Lituanica Ave.
CHICAGO, ILLINOIS
Tel.: FRontier 6-1882

Attention Parents
Have your child learn the accordion now: our special offer — 4 week course with use of instrument free. Will sell instrument at low cost. Enroll today—open daily til 9:00 P. M.
REPUBLIC ACCORDIAN SCHOOL
5456 SO. KEDZIE AVE.
PR 8-1488

TV APARATAI
RADIJO SU FM
Hi Fi FONOGRAFAI
GERIAUSIOS KOKYBĖS!
PRIEINAMA KAINA
DAINA TELEVISION
sales-service
3130 SO. HALSTED — DA 6-6887

PIGIAI IR SAUGIAI
PERKRAUSTAU
BALDUS
VIETOJE IR IŠ TOLIAU
K. EIDUKONIS
Turiu naują didelį sunkvežimį, specialius įrankius ir apdraudas
6930 So. Talman, Chicago 29, Ill.
Tel. GRovehill 6-7096

SAUGUS BALDŲ PERKRAUSTYMAS
iš arti ir toli
NAUJAS 1955 M. SPECIALUS DIDELIS SUNKVEŽIMIS.
Pigus, sąžiningas patarnavimas
Šaukite:
R. ŠERĖNAS
4546 SO. WOOD STREET
Chicago 9, Ill. Tel.: VI 7-2972

SOPHIE BARCUS
★
RADIJO VALANDA
Iš Stoties W. G. E. S.
1390 kilocycles
Kasdien: Pirmadienį iki Penktadienio nuo 8:45 iki 9:30 ryto. Šeštadieniais nuo 8:30 iki 9:30 ryto.
Ir kas pirmadienį nuo 7:00 iki 8:00 valandos vakaro.
Sekmadienį 8:30 — 9:30 val. ryto iš stoties WOPA, 1490 kilocycles.
Tel.: HEmlock 4-2413
7121 SO. ROCKWELL ST.
Chicago 29, Illinois

PALMIŠKOS UOGOS

Palmiškos Džiovintos Uogos yra geros dėl tų, kurie turi užsisenėjusius šalčius galvoje, erzinančius skaudėjimus kvėpavimo kanaluose, kaip tai nosyje, ausyse ar gerklėje. Palmiškos Uogos yra labai maistingos ir turėtų būti geros dėl tų, kurie turi silpnus ir neveiklius lytiškus Organus. Ir tos Uogos yra viso kūno stiprintojos ir pagerintojos. Svaras Uogų yra $2.00, bet jeigu norite per COD, tai $2.25.
ALEXANDER'S CO.
414 BROADWAY
South Boston 27, Mass.

AUTO TAISYMAS IR GASOLINO STOTIS
Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Taisomi motorai, stabdžiai, transmisijos ir t. t. MOBILGAS benzinas, įvairių rūšių alyva, baterijos ir automobiliams dalys.
1934 W. 59th Street Tel.: GRovehill 6-9136
M. ČESAS, patyręs automobilių specialistas

LIETUVIŠKA ĮSTAIGA
SAFETY OF YOUR SAVINGS
CRANE Savings & LOAN ASS'N
INSURED UP TO $10,000
3% on SAVINGS
2555 West 47th Str. CHICAGO 32, ILL. LAF. 5-1083
B.R. PIETKIEWICZ PRES.

BUICK'AS
LIETUVIŠKAS
AUTOMOBILIS

10 PATARIMU
1. NEPRALEISK visų uždirbtų pinigų.
2. ATSKIRK tam tikrą dalį padėti į Taupomąją Sąskaitą.
3. NESLĖPK pinigų namuose.
4. PRIE PIRMOS PROGOS ATIDARYK pas mus Taupomąją Sąskaitą.
5. NELAUK, kol daug sutaupysi. Mes priimame ir mažomis sumomis.
6. NEIEŠKOK didelų nuošimčių ar bonų, nes gali apsivilti.
7. DĖK savo santaupas į apdraustas Taupymo ir Skolinimo Bendroves.
8. PASIRINK LIETUVIŠKĄ TAUPYMO bendrovę, kuri tau geriausia patinka.
9. NEKREIPK daug dėmesio į pagyrų puodus.
10. VISUOMET ATMINK
UNIVERSAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
1800 SO. HALSTED STREET CHICAGO, ILLINOIS
Telefonas: HAymarket 1-2028
Atdara nuo 9 ryto iki 4 val. vakaro. Trečiadieniais uždaryta.
Ketvirtadieniais atdara iki 8 val. vakaro.
Automobilistams tuščias lotas šalimais.

TAUPYKITE
Chicagos Stipriausioj Taupymo Įstaigoj
TURTAS - - - - - - $53,000,000.00
ATSARGOS FONDAS - - $4,000,000.00
JUSTIN MACKIEWICH, President and Manager
ĮSTAIGOS VALANDOS: Kasdien, įskaitant šeštad., nuo 9 val. ryto iki 4 po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 valondos vakaro. Trečiadieniais visai neatidaroma.
CHARTERED AND SUPERVISED BY THE UNITED STATES GOVERNMENT
Standard Federal Savings
AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO
4192 ARCHER AVE., CHICAGO 32
(Archer Ave. at Sacramento)
PHONE: VIrginia 7-1141

Lietuvių Taupymo ir Skolinimo
Bendrovių Lygos Narys
kuriose kiekvieno santaupos yra apdraustos iki $10,000.00, o namų paskolos duodamos lengvomis sąlygomis.
CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSN.
6234 SOUTH WESTERN AVE. CHICAGO 36, ILLINOIS
CRANE SAVINGS & LOAN ASSN.
2555 WEST 47th STREET CHICAGO 32, ILLINOIS
DISTRICT SAVINGS & LOAN ASSN.
3430 SOUTH HALSTED STREET CHICAGO 8, ILLINOIS
ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.
1447 SOUTH 49th COURT CICERO 50, ILLINOIS
UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSN.
1800 SOUTH HALSTED STREET CHICAGO 8, ILLINOIS

NAUJIENOS
THE LITHUANIAN DAILY NEWS
Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 South Halsted Street, Chicago 8, Ill. HAymarket 1-6100

Entered as second-class matter March 7, 1914 at the Post Office at Chicago, Ill., under the Act of March 3, 1879.

Subscription Rates:
$9.00 per year in Canada
$9.00 per year outside of Chicago
$10.00 per year in Chicago
5 cents per copy.

Užsakymo kaina:
Chicagoje—paštu:
Metams $10.00
Pusei metų $5.50
Trims mėnesiams $3.00
Vienam mėnesiui $1.25
Chicagoje per išnešiotojus:
Viena kopija ..... 5c.
Savaitei ..... 30c.
Mėnesiui $1.25

Jungtinėse Valstybėse, ne Chicagoje:
Metams $9.00
Pusei metų $5.00
Trims mėnesiams $2.50

Užsieniuose:
Metams $11.00
Pusei metų $5.50
Trims mėnesiams $3.00

Naujienos eina kasdien, išskiriant sekmadienius. Leidžia Naujienų Bendrovė, 1739 S. Halsted Street, Chicago 8, Illinois. Telef.: HAymarket 1-6100.

Pinigus reikia siųsti pašto Money Orderiu kartu su užsakymu.

Vokietija Patvirtino

Daugiau, kaip dviejų trečdalių balsų dauguma, vakarinės Vokietijos federalinis atstovų butas (Bundestag) patvirtino sutartis, kuriomis Vokietija atgauna beveik pilnas suverenumo teises, įsijungia į Vakarų Europos Uniją ir Š. Atlanto Sutarties Organizaciją (NATO), prižada parūpinti 12 kariuomenės divizijų bendram Vakarų Europos apsigynimui ir suteikia Vakarų šalims teisę laikyti Vokietijoj savo karines įgulas.

Mažesne balsų dauguma (264 prieš 204) Bonnos parlamentas patvirtino ir sutartį su Prancūzija dėl Saaro srities.

Tas sutartis turės dar patvirtinti Vokiečių Federalinė Taryba (Bundesrat), bet nėra abejonės, kad ji patvirtins, nes bundesrate federalinė vyriausybės koalicija turi aiškią daugumą.

Prieš sutarčių patvirtinimą kovojo socialdemokratų partija; o Saaro sutarties klausimu su ja ėjo ir vadinamieji laisvieji demokratai, kurie dalyvauja valdžioje.

Suprantamas dalykas, kad sutartims priešinosi komunistai, kurių motyvai betgi yra visai kitokie, negu socialdemokratų ir laisvųjų demokratų. Komunistai yra priešingi visam, kas stiprina Vakarų Europą.

Jei socialdemokratai nebūtų kovoję prieš sutarčių patvirtinimą, tai komunistai būtų gal įtraukę į savo sąjūdį plačias darbininkų minias, kurios, kaip "Naujienose" buvo nurodyta, nepritaria Vokietijos atsiginklavimui. Komunistai patriukšmavo, bet naujų šalininkų neįgijo. Organizuotųjų darbininkų masė pasiliko socialdemokratų pusėje.

Šituo atžvilgiu socialdemokratų opozicija atliko naudingą vaidmenį, — nors principe jų nusistatymas sutarčių tvirtinimo klausimu yra klaidingas.

Dabar dar turi tas sutartis ratifikuoti Italija, Jungtinės Valstybės ir Prancūzija. Prancūzijos atstovų butas jau pasisakė už; reikia tik, kad pareikštų pritarimą senatas.

Puolama Malenkovo Ministerija

Vyriausias SSRS komunistų partijos organas "Pravda" ėmė smarkiai pulti elektros jėgainių ministeriją, kurios priešakyje stovi buv. premjeras Georgi Malenkov.

Partijos organą kontroliuoja pirmasis centro komiteto sekretorius Nikita Chruščiov. Taigi atrodo, kad Chruščiovo kampanija prieš Malenkovą tęsiasi. Matyt, jisai nori savo oponentą visai išvyti iš valdžios, o paskui — pribaigti.

Panašiai buvo po Lenino mirties, kai komunistų partijos "generalinis sekretorius" Stalinas sumanė apsidirbti su Leonu Trockiu. Pradžioje Trockis buvo pašalintas iš karo *ministerio* ir vyriausiojo Raudonosios Armijos vado pareigų; paskui buvo išmestas iš Politinio Biuro ir Centro Komiteto; vėliau buvo ištremtas į Mongoliją ir į užsienį — ir pagaliau nužudytas Meksikoje.

Kai kada didieji Kremliaus šulai nugriūva staigiai: iš Kremliaus tiesiog į kalėjimą, iš kalėjimo į kartuves arba "prie sienos". Taip atsitiko su Jagoda, Ežovu ir Berija.

Jei Malenkovas neturi galingų draugų, kurie jį išgelbėtų, jį laukia liūdnas likimas.

APŽVALGA

ATTLEE VIRŠUS

Clement Attlee, buv. D. Britanijos premjeras, paėmė viršų ant "kairiasparnio" Bevano, kuris reikalauja, kad Vakarų valstybės kviestų į konferenciją Sovietų Rusiją prieš patvirtinant Paryžiaus sutartis, liečiančias Vokietijos apginklavimą.

Aneurin Bevan įteikė tokį pasiūlymą parlamentui, gavęs 111 Darbo partijos atstovų pritarimą. Bet pereitą ketvirtadienį buvo sušauktas visos parlamentinės Darbo partijos susirinkimas, kuris priėmė 132 balsais prieš 72 rezoliuciją, pasmerkdamas Bevaną už nedrausmingumą, kad jisai duoda parlamentui pasiūlymus, priešingus oficialiam partijos nusistatymui.

Britanijos Darbo partija, lygiai kaip ir Churchillo vyriausybė, yra nusistačiusi neiti į jokius pasitarimus su Maskva dėl Vokietijos, kol nebus patvirtinti vakarinių tautų susitarimai su Vokiečių Federaline Respublika.

RINKIMAI JAPONIJOJE

Sekmadienį Japonijos žmonės rinko naują parlamentą. Dalyvavo 37,332,137 balsuotojai, arba 75.8 nuoš. visų įsiregistravusių piliečių. Daugiausia atstovų išrinko demokratai — 185 (iš 467 visų parlamento narių). Liberalų partija pravedė į parlamentą 112 atstovų, kairieji socialistai — 89, dešinieji socialistai — 67, ūkininkų-darbininkų partija — 4, komunistai — 2, ir kitos smulkios grupės — 8.

Premjeru veikiausia pasiliks dabartinis premjeras, Ichiro Hatoyama, kuris rinkimų kampanijoje sakė, kad Japonija turinti būt drauginga Vakarams ir Rytams.

Įdomu, kad komunistai laimėjo tik dvi vietas parlamente. Kandidatų jie turėjo 60.

"RINKIMAI" SOVIETŲ SĄJUNGOJE

Sekmadienį vienuolikoje iš šešiolikos "sovietų respublikų" buvo renkami atstovai į SSRS Aukščiausiąjį Sovietą. Tarp respublikų, kuriose įvyko balsavimai, buvo pati didžiausioji — sovietinė Rusijos respublika, ir trys bolševikų pagrobtos Pabaltijo valstybės.

Balsuotojai neturėjo iš ko pasirinkti, nes kandidatus statė viena tiktai komunistų partija ir pastatė jų tiek, kiek reikia atstovų. Daryti kokių nors pažymėjimų balsavimo kortelėse (balotuose) buvo uždrausta. Todėl balsuotojai ėmė tas korteles, dėjo į konvertus ir grąžino atgal komisijai.

Tai panašu į mažų vaikų žaidimą, bet nieku būdu ne į rinkimus.

Po 37 metų valdymo Rusijos bolševikai dar nesugebėjo įgyti žmonių pasitikėjimo. Tokios kvailos "rinkimų" sistemos, kaip komunistinėje Rusijoje, nėra nė vienoje šalyje šiapus geležinės uždangos.

Juozas Švaistas

PETRAS ŠIRVOKAS
Įdomiausioji nuotykių knyga, tinkanti seniems ir jauniems. Geriausioji dovana draugams. 228 puslapių. Išleido Chicagos Lietuvių Literatūros Draugija. Kaina $2.00. Knygų pardavėjams nuolaida. Knygą galima gauti NAUJIENOSE. Pasiųsime paštu, kai čekis arba Money Orderis bus atsiųstas tokiu adresu:
NAUJIENOS
1739 So. Halsted Street,
Chicago 8, Illinois

Skaitykite "N-nas"

Organizuojasi lietuviški naciai

Vakarų Vokietijos radijas pranešė, kad fašistai dabar sudaro tarptautinę organizaciją, kuri apima visas tautas. Vienas mažas tos organizacijos ratelis yra lietuviškieji fašistai-naciai.

Ši fašizmo atmaina, lietuviškoji, yra daugiau vokiško tipo — nacinė atmaina. Kaip Niurenberge paaiškėjo, jie kolaboravo su naciais, iš kurių prašė pinigų ir ginklų. Kiek jie tos paramos gavo, teisme nepaaiškėjo. Iš rastųjų nacių archyvuose dokumentų galima spėti, kad jie "judos grašio" bus gavę, bet ginklų greičiausia ne, nes vokiškieji naciai jais ne visai pasitikėjo.

Ta parama mūsų naciams ėjo, kaip teigiama, per tūlą Dr. Schonemann, dirbusį Karaliaučiaus universitete. Dr. Schonemann lankydavos Kaune ir būdavo tūlų fašistinių studentų susigrupavimų svečias.

Kas tie lietuviškieji naciai? Dabar sunku ir pasakyti. Tai pasakys istorija. Juos vieni vadino "voldemarininkais", kiti "lietuviškais nacionalistais", o jie patys daugiau buvo linkę į fašistų vardą, tiktai kolaboruodami su Vokietijos naciais ir naudodamiesi jų parama, jie buvo priartėję prie nacių.

Kad taip buvo Europoje, galima ir nesistebėti. Europa sirgo dviem ligomis: komunizmu ir fašizmu. Komunistai rėkė prieš fašistus ir tuo rėmė savo diktatūros palaikymą. Fašistai rėkė prieš komunistus ir tuo rėmė savo fašistinę-nacinę diktatūrą. Bet buvo "abu labu" tokiu. Jie tiktai vieni kitais pasirėmė, kad galėtų viešpatauti ant liaudies ir, patys ištaigingai gyvendami, išnaudoti liaudį. Taip jie sauvaliavo, kol vieni susilaukė galo, o kiti dar laukia, ir tikrai susilauks.

Tačiau gana keista, kad ši beprotybė dalinai persimetė net demokratinėn Amerikon.

Kanadoje susilaukė nepasisekimo — subankrutavo. Bet susisuko lizdą Čikagoje ir iš čia pradėjo "žygį"...

Šiandien jie Kanadoje turi suvažiavimą Toronte. Ir keista, kad į jų nacinį "sąjūdį" yra suverbuotų visai gerų žmonių, bet, deja, politinių vaikų, nesuprantančių fašistinių jų vadų žabangų. Čia ir dalis padorių evangelikų, kas jiems jau visai nepritinka.

Toronte jų čia lizdas visai Kanadai. Čia pagarsėjusi "vietininkija". Kieno? — Žinoma "vado". Gal kiek keista, kad pačio "vado" dabar nėra, kai čia buvęs subankrutavo.

Neišrištas klausimas liko: kur dingo tie pinigai, kurie buvo renkami neva Lietuvos partizanų ginklams? Gal jų buvo, o gal ir nebuvo surinkta, bet niekas apyskaitos nedavė, — kas ir davė progą kalboms ir spėliojimams. Kaikas teigia, kad tuo pačiu titulu arba intencija dabar LAS prikalbėjęs tautininkus tęsti tą rinkliavą, pridengtą atstatymo fondo vardu. Toronte taip tiesiai ir suprantama. Tai savo biznis, pridengtas tautos vardu.

Veikliausia "vietininkija" yra Montrealy, kai čia, Toronte, sugniužo ir pakriko. Montrealy "vystoma" akcija. Verbuojami nauji nariai. Ir Montrealyje, kaip ir Toronte, sumedžiojama daugiausia "politinių durnelių". Jiems pažadama — tai būti artistu, tai kitu "kultūrininku" ir taip auka, kaip musė, patekusi į voro tinklus, atsiduria "vietininkijos" bučiuje.

Dėl to yra net susirūpinimo vietos Darbininkų Draugijoje, kurios narių vaikai įvylioti į fašistų bučių. Antanas Matulis skaitosi socialdemokratu ir priklauso Lietuvių Darbininkų Draugijai, o jo duktė Genė įsirašė į fašistų lasininkų gengę. Gero kataliko duktė Ona Salalytė taip pat įvyliota į šį fašistinį "sąjūdį". Eilė gerų vyrukų, kaip Baltrukonis, Baltauskas, taip pat dėl savo politinio nenusimanymo ir neatsparumo jau pas lasininkus... Tokias žinias iš Montrealio į susirinkimą atvežė "delegatai" ir patys juokauja, kad taip lengvai jiems pasisekę sumedžioti kelis jaunesnius kolonijos narius. Sako, mes sugalvojom "kultūrinės veiklos" priedanga padidinti savo narių skaičių...

O čia, dar palauksime, ką gi jie suvažiavę iš Montrealio ir Toronto bus nutarę. Bet mes dažnai nusistebime, kad ir pas mus Toronte keistu užverbavimu į šių nacių "sąjūdį" patenka nekalti žmonės, pavyzdžiui: evangelikai Usveltai — šeima ir net dailininkas Docius, kuo net sunku ir patikėti.

Pas mus gi vyko ir nuskambėjusi fermentacija. Ji gi pasireiškė iš šių politinių naivėlių pusės. Jie buvo patikėję, kad tai jau persiorganizavęs "sąjūdis" ir atsistojęs ant demokratinių pagrindų. Tiktai kai demokratai pajudėjo, tuojau pradėjo kaip liūnas svyruot lasininkų "demokratiniai pagrindai"... Žinoma, tie žmonės susiorientavo patekę į žabangus ir pasitraukė. "Sąjūdis" suskilo. Iš jo beliko tiktai šiukšlės. Bet centrui persikėlus į Čikagą ir pajungus beprincipinius žmones, kaip Sruoga, Gustaitis, kurie mėgsta tiktai reklamą tuščią, — vėl atsigavo, Staneikos teigimu — net "revoliucionieriais" pasiskelbus...

Lasininkai siunta, kai jiems kas tiesiai pasako, kad jie yra naciai; ypač jiems nepatinka, kai jiems primenama, kad iš vokiškųjų nacių jie yra prašę ir, greičiausia, ėmę "judos grašį". Bet kai jie "tęstinumą" gerbia labai ir palaiko ryšį su Kaune veikusiu "atgimimu", tai ir tas ryšis yra visai aiškus. Todėl nėra ko ir purkštauti. Kodėl neprisipažinti, kad taip: esame lietuviški fašistai-naciai? Nieko nuostabaus. Kodėl gi bijoti pasirodyti tikru vardu?

Bet jie visą laiką su kauke. Taip skelbia ir Vokietijos radijas, pabrėždamas, kad šis "sąjūdis" turi centrą ir yra diriguojamas tarptautiniu mastu, bet slepiamas, maskuojamas.

Vokietijoje jo susibūrimų daug. Italijoje ir parlamente jų yra. Rytinėje Vokietijoje jie susimetę į komunistų partiją, visi urmu ir ten slaptai veikia, kaip moka vokiečiai veikti.

Taip yra. Ką gi gali padaryti? Niekas neturi jėgos jiems kliudyti. Bet visuomenė turi žinoti, su kuo turi reikalą. Kas jau linkęs į fašizmą, jo nesulaikysi, bet naivius reikia įspėti, kad žinotų, su kuo turi reikalą.

G. Baltinis

Vyrai gali pasirinkti tarnybą

— Primenu visiems jauniems vyrams, kad High School baigusieji gali pasirinkti vieną iš 87 techninių mokyklų pirma, negu jie bus prisaikdinti karo tarnybai, — pareiškė Master Sergeant Anthony Bujanowski, kuris vadovauja Armijos ir Aviacijos Rekrutavimo Įstaigai, esančiai 1831 Blue Island Avenue.

Rekrutavimo Įstaiga dabar yra atdara pirmadienio ir ketvirtadienio vakarais iki 9:30 P. M., kad dirbantieji arba kitais dalykais užimti jaunuoliai galėtų į ją užeiti ir pasiteirauti. Informacijų taip pat galima gauti, jei patelefonuosite TA 9-2242.

JONAS RUGIS, Dipl. Inž. Chem.

ŠVĖKŠNOS PRAEITIS

VIENO ŽEMAITIJOS MIESTELIO ISTORIJA

(Tęsinys)

1774 metais Švėkšnos klebonu tapo paskirtas kanauninkas Nikodemas Kovnackis, vienas žymiųjų Švėkšnos klebonų, išklebonavęs apie 27 metus. Jis energingai ir rūpestingai pradėjo tvarkyti bažnyčios ir parapijos reikalus. Pradžiai jis pradėjo rūpintis nustatymu bažnyčiai priklausančio turto.

Švėkšnoje jau buvo tuo laiku altarija. Ji buvo įsteigta prieš keliasdešimt metų iš užrašo vieno iš mirusių Šv. P. Marijos brolijos nario Jankevičiaus. Jau 1774 metais kun. Kovnackis sudaro altarijos inventorių, iš kurio matosi, kad altarija buvo toje pačioje vietoje, kur ir paskutiniais laikais. Už altarijos buvo dar prūdas, Zavišos įrengtas 1620 metais, ir tik vėliau nukeltas į Vilkėnus. Altarija Švėkšnoje buvo gerai aprūpinta: ji pav. turėjo net savo bravoriuką.

Kitais metais kan. Kovnackis pasikviečia matininką Kobeliną apmatuoti Švėkšnos klebonijos valdomą žemę. Matuojant buvo išvestos ribos ir nustatyta, kad klebonija valdo su viršum 33 valakus. Bet buvo davinių, kad kan. Kovnackio laikais klebonija turėjo savo žinioje daug daugiau žemės — apie 64 valakus. Vėlybesnis 1795 metų klebonijos turto rejestras mini, kad klebonui priklauso, be bažnyčios tarnų ir davatkų, šie kaimai: Padubrinai, Jokšiai, Lekiai, Šiūpariai, Paslužniai, Raukai, Eidukiai, Dvarviečiai, Jonikai, Vabališkė.

Švėkšnos parapija tais laikais buvo turtinga ir bažnyčia su klebonija buvo gerai aprūpintos. Klebonas valdė gana daug geros žemės, kurios branduolys buvo ten pat, kur ir paskutiniaisiais laikais, t.y. nuo miestelio į šiaurę, Alseikų kaimo link.

Jaunasis Antanas Plateris, perėmęs tvarkyti tėvo palikimą, pripažino bažnyčios teises į jos valdomą žemę. Jis patvirtino valdymą trijų karčiamų, dar Kėžgailos dovanotų, ir pasižadėjo atlikti jų remontą; vieton dvaro teikiamos bačkos medaus, jis pažadėjo mokėti 200 auksinų. Bet vėliau, kai kraštas pateko svetimon valdžion, matyti, padidėjo dvaro prievolės, padėtis pasidarė sunkesnė ir vėl iškilo klausimas dėl klebono valdomos žemės. Atrodo, kad klebonas tikrai valdė daugiau žemės nei dvaro jam buvo atiduota. Kai Plateriai kreipėsi į teismą, reikalaudami, kad klebonas grąžintų dvarui visą žemę, kurią jis valdo virš to, kas buvo Kėžgailos dovanota bažnyčiai, teismas pripažino reikalavimą teisingu ir dalis žemės buvo dvarui grąžinta.

Po Lietuvos-Lenkijos valstybės padalinimų, pasikeitė politinės sąlygos. Žemaitijoje užviešpatavo rusai ir Švėkšnoje atsiranda rusų valdžios atstovai bei kariuomenė. 1792 metais kan. Kovnackis jau turi pristatyti į Raseinių komisiją rekrutus į kariuomenę nuo jo valdomų žmonių. Sekančiais metais Švėkšna susilaukia ir pirmos rusų kariuomenės įgulos. Joje stovi Pskovo dragūnų pulko vienas eskadronas. Rusai elgiasi kaip užkariautame krašte. To eskadrono vadas, kapitonas Fadeevas, ima rekvizicijas, nedarydamas išimties ir klebonui. Už rekvizicijas buvo išduodami rašteliai, kurie, matyti, nebuvo apmokami, nes buvo užsilikę neliesti klebonijos archyve.

1795 metais Švėkšnos dvare jau šeimininkauja sūnus Vilhelmo, Jurgis Plateris, kuriam atiteko po tėvo mirties Švėkšna. Tais metais klebonas apskundė teismui Jurgį Platerį, kad jis per savo prievaizdą Kievličių skriaudžia jo pavaldinius ir yra užgrobęs sukrautus lentpiūvėje klebonijos rąstus ir lentas. Atrodo, kad tai buvo paskutinis nesantaikos pasireiškimas tarp dvaro ir klebonijos.

VII.

Pabaigoje savo klebonavimo kan. Kovnackis, matydamas, kad bažnyčia, 1742 m. pastatyta be mūrinių pamatų, yra smarkiai apipuvusi, nutarė ją nugriauti ir pastatyti naują. Dar jam klebonaujant senoji bažnyčia buvo nugriauta, bet pradedant naujos bažnyčios statybą, kan. Kovnackis mirė 1801 metais. Jo įpėdiniu tapo kun. Hurčinas, kuris ir ėmėsi bažnyčios statybos. Bažnyčia buvo statoma toje pačioje vietoje, kur stovėjo senoji bažnyčia ir kur dabar stovi mūrinė bažnyčia. Klebonui Hurčinui rūpinantis švėkšniškiai sudėjo pinigus, suvežė maistą darbininkams ir reikalingą statybai medžiagą. Bažnyčia buvo pastatyta medinė su dviem bokšteliais, ant gerai pamūryto pamato. Ji prastovėjo visą 100 metų, kol buvo pastatyta dabartinė mūrinė bažnyčia. Smulkesnių žinių apie bažnyčios statybą ir kada ji buvo konsekruota neužsiliko. Tai jau buvo neramūs pasieniui Napoleono karų laikai.

Didysis Napoleono žygis į Rusiją, atrodo, Švėkšnos nepalietė ir žmonių atsiminimuose nepaliko jokių žymių. Švėkšna gulėjo nuošaliai nuo didžiųjų kelių ir toli nuo didesnių centrų.

Kiek sunkiai ją pasiekdavo žinios, rodo įdomus istorinis dokumentas, užsilikęs klebonijos archyve. Tai atspausdintas manifestas (atsiųstas bažnyčioje paskelbti) apie užėmimą Rusijos imperijos sosto 1825 metais imperatoriaus Konstantino. Toks manifestas, anot rusų istorikų, Rusijoje paskelbtas nebuvo, nes, carui Aleksandrui mirus, sostą užėmė caras Nikalojus, jo vyresniam broliui Konstantinui menamai nuo sosto atsisakius. Kaip matosi, toks manifestas buvo išsiuntinėtas ir Švėkšnoje jis liko, pasiekęs ją ir nesulaikytas kelyje bei nesunaikintas.

1820 metais mirė Jurgis Plateris, ir po jo mirties pirmą sykį Švėkšnos istorijoje milžiniškas dvaras buvo padalintas tarp jo sūnų. Tokiu būdu iš vieno susidarė keturi dvarai. Švėkšnos centrą, viso 7651 dešimtinę žemės su 643 šeimom valstiečių, gavo grafas Steponas Plateris. Jam atiteko ir vadinamasis Žvėrynas. Vilkėnų dvaras su Jaunių palivarku atiteko grafui Pranciškui, Stemplių dvaras — grafui Kazimierui, ir Gedminaičių dvaras — grafui Jurgiui.

Pirmas Gedminaičių dvaro savininkas grafas Jurgis Plateris pagal savo motiną kunigaikštytę Giedraitytę buvo vyskupo Juozapo Arnulpo Giedraičio giminė. Studijuodamas Vilniaus Universitete, jis pamilo ypač lituanistiką. Būdamas vienas turtingesnių anų laikų žemaičių bajorų ir lituanistinio sąjūdžio dalyvis, jis dėjo pastangas sukurti savo Gedminaičiuose kultūros ir ypač lituanistikos centrą. Per keletą metų surinko turtingą skaičiumi ir kokybe biblioteką. Bibliotekininku jis pasikvietė žinomą rašytoją Simoną Stanevičių, autorių pasakėčių ir eilėraščio "Šlovė Žemaičių". Jurgis Plateris palaikė artimus ryšius su Simanu Daukantu, kuris jam dedikavo kai kuriuos savo raštus. Atrodo, kad pats Jurgis Plateris nieko žymesnio nėra parašęs, bet kiek galėdamas rėmė rašytojus moraliai ir materialiai, rinko knygas ir rankraščius. Nors jaunas, bet buvo jau tiek žinomas kaipo stipri ir kūrybinga asmenybė, kad pasireiškė ir administracijoje. Raseinių pavieto bajorai buvo jį išrinkę tais laikais atsakingom bajorų maršalko pareigom. Mirė jis jaunas, sulaukęs vos 26 metų amžiaus, ir palaidotas Švėkšnos kapinėse. Gedminaičius paveldėjo jo sūnus Teodoras, kuris, būdamas dar studentas, nukritęs nelaimingai nuo arklio susirgo psichiniai ir 40 metų išbuvo ligonis Gedminaičiuose. Per tą laiką daug kultūrinių turtų, neišmanančių tarnų rankose, sunyko*). Simonas Stanevičius iš Gedminaičių išsikėlė į Stemplių dvarą pas Jurgio brolį Kazimierą. Ten jis ilgus metus dirbo dvaro administracijoje. Ten jis mirė ir palaidotas Švėkšnos kapinėse, bet jo kapas neprižiūrimas ir užmirštas, išnyko ir paskutiniais laikais jo negalima buvo surasti.

*) Dr. Rugio bibliotekoje, senų knygų ir rankraščių tarpe, suradau Simano Daukanto rankraštį, matyti, išgelbėtą iš Gedminaičių. Rankraštis vėliau teko Kauno Universiteto bibliotekai.

DĖL PROF. AUGUSTINO VOLDEMARO KILUSIO GINČO

Kiekvienam lietuviui yra žinoma, kad prof. A. Voldemaras buvo neeilinis asmuo. Nenuostabu, kad daugelis įdomaujasi jo likimu.

Tarsiu kelis žodžius ir aš.

Nors prof. A. Voldemaras buvo pagarsėjęs Lietuvoje, bet smulkiau apie jį ir jo giminę man teko sužinoti tik bolševikų metu Kauno kalėjime. 1940 m. spalio pabaigoje iš 4-to skyriaus vienučių buvom sukelti į 5-to skyriaus bendrą kamerą. Mat, bolševikai pirmiausia pradėjo reformuoti kalėjimus: jie didelius langus užmūrijo, palikdami mažus, kaip arklydžių langučius ir tuos nepermatomo stiklo, o iš lauko pussės dar uždėjo medines dėžes tik su plyšiu viršuj. Šiam remontui reikėjo patuštinti patalpas ir dėl to teko suvaryti dviejų kamerų gyventojus į vieną bendrą. Čia man teko susitikti su Algirdu Voldemaru, prof. A. Voldemaro brolio sūnum, kuris tikrai buvo profesoriaus šeimos narys — "augintinis".

Po to susitikimo, kad ir buvom trumpam laikui atskirti vienutėse padžiovinti kaulus, bendro likimo neišvengėm ir vėl buvome sublokšti į 6 skyrių bendron kameron ir apie 7 mėnesius greta vienas antro teko išsivolioti ant grindų, dalintis juodos "sriubos" likučiais iki išsilaisvinom, karui prasidėjus.

Alg. Voldemaras buvo jaunas vyras, ekonomijos studentas ir prof. A. Voldemaro šeimai nedarė gėdos. Jis buvo švelnaus būdo, gražiai išauklėtas ir nepasimesdavo savyje net jam nepalankioje situacijoje, kas dažnai atsitikdavo su kitais. Suprantama, kad nebuvo apsieita be diskusijų ir įvairių spėliojimų dėl prof. A. Voldemaro tokio elgėsio ir žygio, kuris atrodė ir atrodo dabar visų smulkmenų nežinantiems — nesuprantama mįsle. Algirdas geriausiai tas "smulkmenas" žinojo ir viešų diskusijų vengė, — kas visiškai suprantama. Bet patikimiems draugams jis yra prasitaręs ir apie tas "smulkmenas", kurių čia aš neminėsiu, o pasistengsiu atpasakoti tik ką randu būtinu.

Algirdas, sužinojęs, kad profesorius jau atvyksta į Kauną, nuėjo geležinkelio stotin pasitikti ir norėjo bent trumpai su juo pasikalbėti, bet enkavedistų buvo neprileistas. Po to jisai dėjo pastangas pasimatyti saugume, tačiau be pasekmių. Tik po poros savaičių jisai gavo leidimą pasimatyti su dėdiene, t. y. prof. Voldemaro žmona. Ji pasakiusi: — Nežiūrint rimtų įspėjimų, dėdė nekreipė dėmesio. Mums atvykus į Kauną, dėdei buvo pastatyta alternatyva: arba priimti rusų pilietybę ir vykti į Rusiją, arba jie padės jį ten, kur ras tinkamiausia. Iš dviejų blogybių buvo pasirinkta švelnesnioji, teikianti vilties išlikti mum gyviem. Ir aš, užpildžiusi blankas, laukiu paso, kad galėčiau išvykti pas savo vyrą.

Šį Algirdo pasakojimą žino ir daugiau prof. A. Voldemaro vienminčių.

Dar vienas faktas. Išėjęs iš kalėjimo, po kokios savaitės susitikau su Algirdu, kuris tuojau su džiaugsmu pranešė, kad prieš karui prasidedant tą šeštadienį jo žmonos vardu esąs gautas iš dėdės atvirukas. Jie gyveną Kaukaze, sveiki, ir prašąs kai kurių knygų. Vietos ir adreso nepasakė. Praėjus dar kuriam laikui, visų sveikatai sutvirtėjus, buv. kameros draugai, jų tarpe ir vienas dvasiškis, buvom pakviesti pas Algirdą į svečius, ir šia proga buvo pasikalbėta apie prof. A. Voldemarą. Algirdas parodė atviruką ir pakartojo tą pat, ką buvo sakęs pirmiau.

—V. Gervickas

Ukrainiečių žinios

Naikinami ukrainiečių rašytojai

Sovietų Sąj. rašytojų antrajame suvažiavime, kuris įvyko gruodžio mėn., 1954 met., Maskvoje, dalyvavo 705 delegatai. Iš jų buvo: 250 rusų, reprezentavusių 75 mil. rusų; 71 ukrainietis, repr. 45 mil. ukrainiečių; 72 žydai, 45 gruzinai, 36 armėnai, 28 gudai ir kt.

Ukrainiečių rašytojų sąjunga New Yorke "Slovo", pasiuntė minėtam suvažiavimui telegramą, kuria užklausė, kas atsitiko su 223 ukrainiečių rašytojais. Anksčiau būdavo išleidžiama daug šių rašytojų veikalų, bet per paskutinuosius 20 metų jie nebeminimi sovietų literatūroje. Iš 250 ukrainiečių rašytojų, kurių raštai dar buvo spausdinami 1930 metais, tik 36 rašytojų darbai buvo išleisti po 1938 metų. — Telegrama klausė: kaip NKVD gali paaiškinti dingimą 223 ukrainiečių rašytojų? — "Slovo" turi žinių,, kad 17 iš jų buvo sušaudyti, 175 — areštuoti ir išsiųsti į konc. stovyklas, 16 dingo be žinios, ir tik 7 mirė savo mirtimi.

Masinės deportacijos į Kazakstaną

1955 sausio mėn. įvyko Rusijos komjaunimo suvažiavimas, kuriame buvo svarstomas Kazakstano kolonizavimas. Svarbiausiuoju kalbėtoju buvo Nikita Chruščiovas. Jis reikalavo, kad būtų paspartintos masinės deportacijos jaunimo iš pavergtųjų kraštų, su tikslu greičiau kolonizuoti Kazakstaną. Ukrainiečių jaunimo kvota skirta deportacijoms: 500,000. — Sovietai šią operaciją vadina "savanorišku persikėlimu". — Šios deportacijos Ukrainoje jau prasidėjo. — Lvove ir Stanislave jaunimas pasipriešino, ir ten įvyko kruvinos riaušės.

Ukrainiečių maldos JAV Kongrese

Pirmą kartą Amerikos istorijoje šiemet JAV Kongrese buvo kalbėtos maldos už Ukrainos laisvę. — Ukrainos Nepriklausomybės paskelbimo proga Kongrese maldas kalbėjo JE Metropolitas J. Teodorowych (ukr. ortod.) ir kan. M. Kohut (ukr. graikų-kat.).

Ukraina buvo paskelbta nepriklausoma valstybė 1918 m. sausio 22 d., Kijeve.

ABN Informacijos Tarnyba

* * *

A.B.N. žinios

— **Ispanija.** — Sausio 26 d. ABN Centro Tarybos pirmininkas Jaroslaw Stetzko lankėsi pas generolą Franco, su kuriuo turėjo 45 min. pasikalbėjimą. — Gen. Franco parodė didelį susidomėjimą sovietų pavergtųjų tautų kova už laisvę.

— **Prancūzijoje** veikusi ABN turėjo, prancūzų valdžios įsakymu, savo darbą nutraukti. — Šis priverstinas ABN likvidavimas Prancūzijoje buvo pasėka sovietų valdžios daromų pastangų užgniaužti ABN veiklą. Sovietai reikalavo šios akcijos, pasiremdami prancūzų — sovietų 1939 metų paktu.

— **ABN Informacijos Tarnyba** jau yra paruošusi medžiagą savo pirmajam žinių biuleteniui, kuris netrukus bus išsiuntinėtas amerikiečių spaudai ir kt. — Biuletenyje kiekvienai tautybei skiriamas vienas puslapis. Pateikiamos medžiagos tikslas — duoti amerikiečiams kasdieninio gyvenimo vaizdą sovietų pavergtuose kraštuose. — Biuletenis numatomas leisti ir ateityje.

Lankosi japonų kariai

Vakar lankėsi Chicagoje 4 japonų pulkininkai, priklausą Japonijos gynimosi daliniui. Jie aplankė Chicagos depo, 1819 Pershing Rd.

Miami, Fla.

FLORIDOJ NEGALIMA MAUDYTIS

Į Floridą suvažiavo daug žmonių, kasdien vis randi naujų pažįstamų, daugiausia čikagiečių. Kas liečia mane, tai jaučiuosi gerai. Kol buvau Chicagoje, tai ligos kabinosi, bet vos spėjau čia atvažiuoti, tai jų atsikračiau.

Mūsų čia daug suvažiavo, bet jau darosi truputį ilgu. Neturime ko veikti. Oras atvėsęs, maudytis negalima, vėjas per šaltas. Mes čia suvažiuojam ne tiktai pasišildyti, bet ir pasimaudyti, o kai maudytis negali, tai ir nėra ko veikti.

Mano žmona jau gerokai pasitaisiusi. Florida jai geriau patinka, negu Chicaga, užtat reikės čia ilgiau pabūti.

Noriu dar pasakyti, kad didokas skaičius suvažiavusių lietuvių skaito **Naujienas.** Kai susipažįstam su nauju žmogum, tai pirmiausia ir užklausiam, ar skaito **Naujienas.** Jeigu yra naujienietis, tai atrodo, jog susitinki seną pažįstamą. Floridoj suvažiavusių didelė dauguma yra naujienečiai.

J. Balčiūnas

*Chicagiečiams susisiekimo nelaimės kiekvienais metais kainuoja $40,000,000. Kiekvienos nelaimės metu jūs užmokate savo dalį. Padėkite sumažinti tą milžinišką sumą, įstojant į "Crusade tor Traffic Safety".

Moving Moving

PERKRAUSTYMAS IŠ ARTI IR TOLI

ILGŲ METŲ PATYRIMAS — PIGUS SĄŽININGAS PATARNAVIMAS.

NAUJI DIDELI SUNKVEŽIMIAI — PATOBULINTI PERKRAUSTYMUI ĮRANKIAI, KAIP PATYS SUNKVEŽIMIAI, TAIP IR JŪSŲ PERKRAUSTOMI BALDAI YRA APDRAUSTI — INŠIURINTI.

J. NAUJOKAITIS 2022 WEST 69th STREET, CHICAGO 29, ILLINOIS. Tel.: WAlbrook 5-9209

5¼% ON YOUR MONEY

★ This security on the New York Stock Exchange has no bonds or preferred.
★ It is strong financially with more than $4,500,000 in cash and current assets four times current liabilities.
★ Dividends have been increased four times in the past five years.
★ This company has large or controlling interests in four other companies, and has great possibilities for future expansion and growth.

For more information on this or any other investment matter, contact

Eldredge, Tallman & Co.
INVESTMENT SECURITIES
231 SO. LA SALLE STREET, CHICAGO
Telephone RAndolph 6-6041

RAKANDAI

ILGIAU TARNAUS
GRAŽIAU ATRODYS IŠ
LIETUVIŲ BENDROVĖS
KRAUTUVĖS
PROGRESS FURNITURE Co
4181-83 ARCHER AVENUE
Tel.: LAfayette 3-3171
Brighton Parko Kolonijoje.

KAS DIENĄ ČIA RASITE DIDŽIAUSIAS PREKIŲ VERTYBES

Naujausių madų, geryjų išdirbysčių rakandų, kaurų, pečių, televizijos aparatų, refrigeratorių, plovyklų, vaikams rakandų ir visų kitų namam reikmenų. LENGVI IŠSIMOKĖJIMAI PRITAIKOMI VISIEMS.

NESUGAIŠK BRANGAUS DARBOLAIKIO DĖL PEČIŲ GĖLOS

Greitai palengvinkite įkyrų nugaros raumenų skausmą vartodami Johnson's Back Plaster — beveik taip kaip nešiodami šildančią paduškėlę. Plasteris atveda šildantį gaivinantį kraują į skaudančią vietą, sustiprina pailsusius raumenis. Gaunamas visose aptiekose.

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI

DR. G. SERNER
LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas
Tel.: YArds 7-1829
Pritaiko Akinius
Kreivas Akis
Ištaiso.
Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8.
Trečiadieniais tik susitarus.
Šeštadieniais nuo 10 iki 3 val. popiet

Dr. Kazimieras
MICHEL
Optometristas - Orthoptistas
Gydo nusilpusias ir nervuotas akis.
Egzaminuoja akis ir pritaiko akinius.
Išgydo kreivas akis be operacijos.
Ideda netikrą — artificialę akį pagal sveiką. Praktikuoja per 39 metus.
Kalba lietuviškai.
4654 SO. ASHLAND AVENUE
Telefonas: YArds 7-6616
Nuo 9:30 val. ryto iki 8 val. vakaro.
Geras patarnavimas.

Dr. Ant. Rudokas, O. D.
tikrina akis, pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus.
Telefonas: YArds 7-7381
Priima: Vakarais nuo 6 ir 9 val. Šeštad. nuo 10 ryto iki 4 po pietų. Treč. ir sekmad. pagal susitarimą.
4455 S. CALIFORNIA AVE., Chicago.

AR TELEVIZIJA NEVEIKIA?

APARATŲ SUTAISYMAS
dirbtuvėse ir namuose atliekamas patyrusių inžinierių. Sąžiningas ir geras patarnavimas garantuotas.

DAINA TELEVISION
sales-service
3120 S. Halsted = DA-6-6887

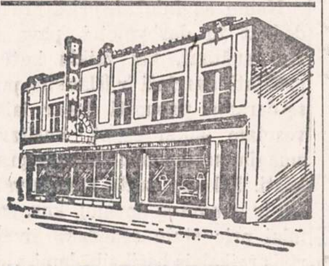

JOS. F. BUDRIK, Inc.
3241 SO. HALSTED STREET
Tel.: CAlumet 5-7237
RAKANDAI
TELEVIZIJOS
RADIOS
REFRIGERATORIAI
PLOVYKLOS
PEČIAI
KAURAI
JEWELRY
Prekės geriausių išdirbysčių.
LENGVI IŠMOKĖJIMAI
Lietuviška Radio Valanda Budriko leidžiama iš stoties WHFC, 1450 kil. kas ketvirtadienį nuo 6 iki 7 val. vak.

Skaitykite "N-nas"

1% BONAS EXTRA UŽ SANTAUPAS

Pradedant naujus 1955-tus metus, CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION įsteigia NAUJĄ BONŲ SKYRIŲ. Šiame skyriuje, be mūsų nuolatinio aukšto dividendo, taupytojas dar gaus iki 1% extra bonusą. Ypatingai šis skyrius taikomas ir skiriamas vaikams bei jaunuoliams. Bet suaugusieji taip pat yra kviečiami juo pasinaudoti.

Kviečiame tėvus atidaryti bonų sąskaitą savo vaikams pačioje jų jaunystėje. Paaugusius atsiveskite į mūsų raštinę. Supažindinkite juos su taupymo svarba. Tegu jie patys, Jūsų priežiūroje, tvarko savo taupymo reikalus. Tai bus geriausia ateities dovana, kokią galite duoti savo vaikui. Jei norite platesnių informacijų, tai pašaukite arba patys atsilankykite į mūsų raštinę. CHICAGO SAVINGS yra pirmoji taupymo bendrovė visoje pietinėje miesto dalyje, kuri yra atidariusi tokį svarbų taupymo skyrių.

Padėkite taupomus pinigus į šią progresyvę, tvirtą — su viršum 14½ milijonų dolerių — taupymo bendrovę, kurioje visi indėliai yra apdrausti iki $10,000.00... Kur norimi pinigai taupytojams yra išmokami pagal pareikalavimą ir kur be pertraukos duodamas aukštas dividendas.

Indėliai padėti iki 15-tos šio mėnesio dienos gaus dividendą už pilną mėnesį.

VALANDOS: Pirmadieniais nuo 12 iki 8 val. vakaro. Antradieniais ir Penktadieniais nuo 9 iki 4 valandos po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 iki 8 val. vakaro. Trečiadieniais uždaryta visą dieną. Šeštadieniais nuo 9 ryto iki 2 val. po pietų.

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

6234 SO. WESTERN AVENUE — JOHN PAKEL, Prezidentas — Telef.: GRovehill 6-7575

DR. JUZE AGLINSKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
Vaikų ir Moterų Ligos
5159 SO. DAMEN AVENUE
Medicine and Surgery Building
Valandos: Pirm. 10-4, antr. 10-1 ir 6-9, treč. 10-4, penkt. 10-1 ir 6-9, šešt. 10-12
Ofiso: PR 6-7800 — Namų TR 4-1765

Dr. Kęstutis Aglinskas
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2300 WEST 51st STREET
Val.: Pirm. ir antr. 10—12, ketv. ir penkt. 6—8 p. p., treč. ir šešt. pagal susitarimą.
Telef.: ofiso PRospect 6-1795
Rezid.: TRiangle 4-1765

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
6322 SO. WESTERN AVENUE.
Valandos: Antradieniais ir ketvirtadieniais nuo 7 ligi 9 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 10 ligi 12 ir nuo 1 ligi 3 vaiandos po pietų.
Kitu laiku tik susitarus.
Ofiso telef.: PRospect 8-3229
Rezid. telef.: WAlbrook 5-5076

Tel.: PRospect 8-1717
DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas dieną po pietų 1-3; vak. 7-8 tiktai antradieniais ir penktadieniais. Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

Tel.: YArds 7-3526 — YArds 7-7410
DR. G. J. BYLAITIS
Nervų, vidaus ir vaikų ligos
Val.: antr., penkt. 7 iki 8:30 P. M. Šeštad. 12:30 iki 1:30.
Kitomis dienomis tik susitarus.
DR. J. G. VALAITIS
Val.: kasdien 6:30-8:30, šešt. 4-6.
4038 SO. ARCHER AVENUE

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
CHICAGO, ILL.
Telefonai:
Ofisas: HEmlock 4-5849
Rezidencija: HEmlock 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Ketvirt. ir Penktadienį nuo 1-4 ir 7-9, Antrad. nuo 1-5, Trečiad. ir Šeštadienį tiktai susitarus.

Ofiso telef.: VIrginia 7-0036
Rezidencijos: BEverly 8-8244
DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2—4 ir nuo 6—8:30 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 2 iki 4 po pietų. Trečiadieniais pagal sutarti.

Tel. ofiso: VI 7-0600; rez.: VI 7-7303
DR. BR. GAIŽIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4055 ARCHER AVENUE
(Kampas Archer ir California Ave.)
VAL.: 2—4 po pietų ir 6—8 vakare, šeštadieniais 2—7 p.p., išskyrus sekm.

Rezid. telef.: INterocean 8-8732
Ofiso telef.: INterocean 8-7654
DR. K. GUDAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Chirurgija ir moterų ligos
10756 SO. MICHIGAN AVE.
Val.: Kasdien 9-12 ryt. ir 1-4 val. vak., išskyrus trečiadienį. Šeštad. 10-3 val.
Kitu laiku—susitarus.

Rezid. tel.: STewart 3-4511
Ofiso telef.: YArds 7-1166
DR. J. GUDAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
756 WEST 35th STREET
Kampas Halsted ir 35-tos gatvės
Valandos: 1-4 p. p. ir 6:30-8:30 val. kasdien. Trečiadieniais uždaryta.
Šeštadieniais nuo 1 iki 4 po pietų.

DR. A. JENKINS
PHYSICIAN AND SURGEON
(Lietuvis Gydytojas)
2500 WEST 63rd STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 2—4 po pietų ir 7:30—9 vakaro.
Trečiad. ir šeštad. uždaryta.
Ofiso telefonas: PRospect 6-3838
Rezid. telefonas: REpublic 7-9199

GRovehill 6-1595
Dr. Aldona A. Juska
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ
IR PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą, Išskyrus trečiadienius ir šeštadienius.
2422 W. MARQUETTE ROAD

Ofiso ir buto telef.: OLympic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 SO. 49th COURT, CICERO
Kasdien 10-12 val. ryto ir 5-8 val. vak. Šeštad. 10-2 ir trečiad. tik nuo 10-12.
Butas: 1832 So. 49th Court, Cicero

Tel.: ofiso GR 6-4322. Rez.: HI 5-2626
DR. JOSEPH W. KADZEWICK
(LIETUVIS)
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Priėmimo valandos tiktai susitarus: nuo 2 iki 4 v. p. p. ir nuo 7 iki 9 vakaro, išskyrus trečiadienius.
MANOR MEDICAL ARTS BUILDING
6400 SO. KEDZIE AVE.

Dr. Fl. Tallat-Kelpša
Dr. E. Tallat-Kelpša
GYDYTOJAI IR CHIRURGAI
MARQUETTE PARKO OFISAS
2656 WEST 63rd STREET
(kampas Washtenaw ir 63rd St.)
Kasdien 3-5 ir 6-8, treč. ir šešt. tik 3-5.
Tel.: PRospect 6-8548
Cicero ofisas: 5002 West 16th Street
Kasdien 1-3 ir 6-8:30, šešt. 11-1 ir 2-4, šeštadienį 11—1.
Telef.: TOwnhall 3-0959
Namų telef.: HEmlock 4-7080
Kitu laiku tik susitarus.

Telef.: Ofiso ir buto OLympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1435 So. 49th Ct., Cicero, Ill.
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vakaro. Šeštadieniais 12-2 val. ir 3-5 val. vak.
Butas: 1526 So. 49th Ave., Cicero, Ill.

Ofiso telefonas: LAfayette 3-3210
Jei neatsiliepia šaukite KEdzie 3-2868
Dr. Emily V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
4146 SO. ARCHER AVENUE
Val.: kasdien po pietų nuo 12—2:30
Daily afternoons.
Vakarais: pirmad., antrad., ketvirtad. 6—8:30. Trečiadieniais tik susitarus.

Dr. A. Valis - Labokas
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. Moterų Ligos
3267 SO. HALSTED STREET
Telefonas: DAnube 6-1125
Valandos: 1-4 ir 6-8 vakaro.
Šeštadieniais 1-4 val. po pietų.

Telefonai: Ofiso GRovehill 6-5399
Rezidencijos: PRospect 6-4732
DR. A. MACIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Spec. chirurginės ligos
2423 WEST 63rd STREET
(kampas 63rd ir Artesian)
OFISO VAL.: 2-4 ir 6-8 val. po pietų kasdien. Šeštadienį 2-4 val.
Trečiadieniais ir sekmad. uždaryta.

DR. EDWARD B. MURAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
OFISAS:
2614 WEST 63rd STREET
Valandos pagal susitarimą.
Ofiso telefonas: GRovehill 6-1321
Rezidencijos: BEverly 8-6162

DR. CONSTANCE O'BRITIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2408 WEST 63rd STREET
Tel.: HEmlock 4-5524
Hours by appointment only.

Dr. Juozas PAUKŠTYS
DANTŲ GYDYTOJAS
4253 ARCHER AVENUE
(įėjimas iš Whipple St.)
Valandos: kasdien 10-12, 2-6 p. m. 7-9 p. m. Šeštadieniais 10-12.
Trečiadieniais uždaryta.
Tel.: LA 3-4949, namų CE 3-7786

DR. STRIKOL
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4645 SO. ASHLAND AVENUE
Ofiso valandos: nuo 2—4 ir 6—8; Ser., Subat. ir Nedėl. tik susitarus.
Ofiso telefonas: YArds 7-4787
Namų telefonas: PRospect 6-1930
Jei neatsiliepę viršutiniai telefonai, šaukite Midway 3-0001

Tel. ofiso: CLiffside 4-2896
Rez.: LAfayette 3-1172
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 WEST 47th STREET
(kampas 47th ir Hermitage)
Priėmimo val.: 2-4 ir 6-9 val. po pietų, šešt. 2-6 v. p.p., išskyrus sekmadienius.

Telefonai: ofiso CLiffside 4-0253
Rezidencijos: GR 6-8876
DR. A. Z. ŠAULYS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4645 S. ASHLAND AVE. (kamb. 211)
Pirm., Antr., Ketv. ir Penktad. 6:30—8:30 val. vak. Šeštadienį 2—4 v. p. p.

DR. VYT. TAURAS-TUPČIAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. Moterų ligos.
Ofisas ir rezidencija: 2410 W. 51st St.
(antras namas nuo Western Ave.)
Ofiso ir rezid. telef.: PRospect 8-1223
Ofiso val.: Pirm. 8—10 v. v. Antr., Treč. ir Penkt. 6—9 v. v. ir Ketv. ir Šeštadienį 2—4 val. po pietų.

DR. V. P. TUMASONIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
CHIRURGINĖS LIGOS
Ofiso telef.: HEmlock 4-2123
6255 SO. WESTERN AVENUE
Rezid. telef.: PRospect 6-8484
Val.: 2-4 po pietų ir 7-9 vak. Šeštad. 2-4 po pietų. Treč. ir sekm. uždaryta.

Tel.: ofiso ir rez. PRospect 6-9400
Dr. Ona Vaškevičius
(VAŠKEVIČIŪTĖ)
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
6248 SO. KEDZIE AVENUE
Val.: kasdien nuo 1—3 popiet ir nuo 6—8 val. vakaro; šeštad. 1—4 popiet; trečiadienį ir kitu laiku tik susitarus.

Tel.: ofiso VI 2-1581; rez.: VI 2-0742
DR. V. VILEIŠIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 WEST 31st STREET
(kampas Halsted ir 31-os gatvių)
Priėmimo valandos: 2-4 ir 6-8 val. Šeštadieniais 2-4 val. po pietų.
Sekmadieniais uždaryta.

DR. BRUNO J. ZUBRICK'AS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2951 WEST 63rd STREET
(netoli Sacramento Ave.)
Valandos: 2—4 po pietų ir 7—9 vak., trečiad. ir sekmad. pagal susitarimą.
Telefonas: HEmlock 4-7899
Namų tel.: HIlltop 5-2557

P. ŠILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bandažai. Speciali pagalba Kojoms (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9—4 ir 6—8. Šeštadieniais 9—1.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
1911 W. 59th St., Chicago 36, Illinois
Tel.: PRospect 6-5084

POPIEŽIAI IR LIETUVA

KUN. M. VALADKOS

Pati naujausioji lietuviška knyga

246 puslapiai—Kaina $2.50

Autorius kalba apie tragišką lietuvių tautos likimą, nagrinėja svarbesnius paskutinių šimtmečių įvykius, dokumentuotai nušviečia lietuviams primestą Viduramžių dvasią, lenkų apaštalavimą mūsų gimtinėje, reformaciją, jezuitus ir kitus reikalus. Ypatingai plačiai paliečia Amerikos lietuvių gyvenimą. Knyga sukrauta pas autorių (1743 No. Sumner Ave., Scranton, Pa.) ir NAUJIENOSE. Knygų platintojai gauna nuolaidą. Knygą galima įsigyti arba užsisakyti NAUJIENOSE, 1739 So. Halsted St., Chicago 8, Ill.

IŠ CHICAGOS IR APYLINKIŲ

Apiplėšė krautuvininką

Į James Skarafotes krautuvę, esančią vakarinėj Halsted St. pusėje prie 18 gatvės pietuose, praeitojo šeštadienio vakarą atėjo du vyrai ir atėmė $35. Vienas vyriškių buvo maskuotas. Tuojau išėję į gatvę, sėdo į automobilį, kuriame buvo dar vienas vyriškis, ir nuvažiavo.

Šioje apylinkėje pastaruoju laiku apiplėšimai bei užpuolimai padidėjo.

Reikia ir žmogų atsiminti

Mokytojų kolegijų suvažiavime Chicagoje daug dėmesio buvo skirta jaunimui patraukti į mokytojų profesiją, nes paskutiniu metu JAV jaučiamas milžiniškas mokytojų trūkumas.

L. D. Haskew, Texas universiteto švietimo kolegijos dekanas, ragino kolegijas sukoncentruoti savo dėmesį geriems mokytojams paruošti. Jis sako, jog reikia tokių institucijų, kurios koncentruotų savo dėmesį į mokinį, o ne tiek į suradimą darbų mokyklą baigiantiems arba į rinkimą mokesčio už mokslą iš studentų, kurie nemoka atskirti katalogo sąrašo nuo auklėjimo programos.

Mirė kūdikis nuo miego tablečių

27 m. amžiaus aktorė Lola DeWitt prisipažino, jog ji per didelę dozę miego tablečių davusi savo 3 metų vaikui, kuris po to mirė.

Pati Mrs. DeWitt buvo rasta savo kambary viešbuty, 6345 University, be sąmonės. Ji paskui pasipasakojo Cook apskrities gydytojui psichiatrui, kad pati irgi paėmusi 20 tablečių. Aktorę tiktai kitą dieną tegalima buvo apklausinėti ligoninėje. Bet ir tada ji buvo isteriška. Ji pati pasisakė, jog nužudžiusi savo vaiką.

Anksčiau ji vaidino vaidmenį "Pajama Tops" veikale, kuris buvo statomas Blackstone teatre. Praeitų metų gruodžio 29 d. ji buvo iš aktorių atleista.

Mrs. DeWitt tėvai sakosi norį surasti josios vyrą, naktinių klubų dalininką, kuris šiuo metu esąs Londone. Mrs. DeWitt viena giminaitė sako, jog jai atrodą, kad Mrs. DeWitt pradėjo rūkyti marichuanos cigaretes prieš 4 metus.

Prasideda rinkiminės varžybos

Demokratų nuominuotasis į miesto burmistrus Daley tuo tarpu ilsisi, bet respublikonų kandidatas Merriam energingai varo rinkiminę kampaniją. Jis dabar meta miestą valdančiai administracijai kaltinimą, kad ji nepasirūpinanti pažaboti bei išsklaidyti gengsterių bei nusikaltimų sindikato.

Morris B. Sachs vis dar aiškiai nepareiškė, ar jis kandidatuosiąs per antrinius rinkimus. Jam buvo pasiūlyta iždininko kandidato vieta respublikonų sąraše, bet pastaruoju laiku siūlytojas Waner savo siūlymą atsiėmė. Kalbama dar apie galimybę, kad demokratų sąraše galįs atsisakyti savo kandidatūros į miesto raštininkus (klerkus) aldermanas B. M. Becker ir ją užleisti Sachsui; bet pastarasis nieko apie tai nesako.

Amerikiečių pavardės

Adv. Smith, kuris gyvena Evanstone, Ill., yra didelis pavardžių studijų mėgėjas, kuris turi šiuo klausimu bene didesnę biblioteką, negu yra skyrius kongreso bibliotekoje.

Jis sako, kad jo pavardė, kaip ir kitomis kalbomis Schmidt, Gonzales, LeFevre, yra tos pačios amatinės kilmės — kilusi nuo "kalvio" vardo. Nuo pravardžių kilusios amerikiečių pavardės Black (juodas), galų Douglas, vok. Schwartz; Truman nuo "true man" (ištikimas vyras, tarnas); Eisenhoweris vokiška pavardė (angliškai būtų "iron hewer" — geležies kapotojas).

Pagal dažnumą JAV pavardės eina šia eile: Smith, Johnson, Brown, Miller, Jones, Williams, Davis, Anderson, Wilson, Taylor.

Anglijoje pavardės pasirodė diduomenės tarpe 11 amžiuje ir tik gerokai vėliau tarp paprastųjų žmonių.

Įvairios žinios

— Chicagoje gal pirmiau negu kur kitur šiame krašte bus įruošta institucija, kuri senus žmones padarys judresnius. Bus, be kitko, mėginama išlavinti jų naujus muskulus pakeisti paralyžuotiesiems.

— Praeitą savaitgalį Chicagoj užmušti 6 žmonės eismo nelaimėse. Vienas vairuotojas, kuris suvažinėjo žmogų, buvo pagautas.

— Dr. Douglas, Congregational Christian Board pirmininkas, čia aiškino, jog Amerikos visuomenė iš esmės tebesanti sveika, nors pasitaiko žmonių visuomenės pareigose, nevertų pasitikėjimo, ir kai kuriuose Amerikos miestuose esmingos visuomeninės funkcijos (pareigos) galinčios būti perimtos gengsterių.

UNITED PRESS-NAUJIENŲ Radiophoto

Keturi Amerikos lakūnai, kurios Kinijos komunistai laiko kalėjime. Tie lakūnai menamai lošia tenisą, nors ant žemės matosi sniegas. Šią nuotrauką komunistai prisiuntė lakūnų giminėms Amerikoje. Kiek galima spręsti, nuotraukoje yra šie į komunistinės Kinijos nelaisvę patekę lakūnai (viršutinėje nuotraukoje iš kairės į dešinę): Lt. Lyle Cameron (Lincoln, Neb.), Kpt. Harold E. Fischer (Swea City, Ia.) ir Lt. Roland W. Parks (Omaha, Neb.). Apatinėje nuotraukoje (iš kairės į dešinę): Cameron, Parks ir Fischer.

Cicero

Lietuvių Pagerinimo Politikos Klubas

Klubas rengia su dovanomis pobūvį, kuris įvyks sekmadienį, kovo 6 d., Lietuvių Liuosybės salėje; prasidės antrą val. po pietų.

Namų savininkai, prieš prasidedant jų darbymetei, pavasariui aušant, kai reikia butus gražinti, švarinti ir išlaukinę pusę deramai papuošti, dabar, laisvesniam laikui esant, nusitarė smagiai sekmadienio dienelę praleisti. Sakoma, turės skanių vaišių ir naudingų dovanų, kur, ramiai prie stalų sėdėdami, įvairiais reikalais besikalbėdami, vieni kitus besivaišindami, dar ir naudingą dovanėlę gausit.

Kviečia ir pašalinę publiką, kuri ir nepriklauso klubui, gausiai atsilankyti. Nuomininkai ir biznieriai, paremkite namų savininkus savo atsilankymu, o savininkai įvertins jūsų palankumą ir vėl tarnaus per ištisus metus. Tad pasižymėkite minėtąją dieną ir būkite klubiečių viešnios ir svečiai, o būsite mielai pasitikti ir deramai įvertinti. —J. T.

Maža kolonija - didelė auka

ALT Centre atsilankė p. A. Markauskas, aktyvus Melrose Parko lietuvių organizacijų veikėjas, ir įteikė Vasario Šešioliktosios minėjimo aukas — 303.30 dolerių.

Jau eilė metų, kaip ši maža kolonija Lietuvos laisvinimo darbams paremti suteikia daugiau kaip 300 dol. A. Markausko žodžiais, tokia parama galima dėl to, kad "sekasi visus kolonijos lietuvius palaikyti draugėje".

Senukas Vinc. Armonas

Praeitą savaitę į **Naujienas** buvo užėjęs čikagietis Vincas Armonas. Jis jau sulaukė 88 metų amžiaus. Kadangi pavasaris jau čia, tai senukas Armonas norėjo pasiteirauti kelių savo senų pažįstamų — naujienieičių adresų. Orui atšilus jis dar nori aplankyti kelis savo draugus, gyvenusius už Chicagos. Linkime senukui Armonui dar ilgai gyventi.

SLA 226 kuopa

Bendras pobūvis

Miesto šiaurės gyventojai (nortsaidiečiai) seniai jau bebuvo suėję į vieną bendrą pobūvį. Seniai jau besidalino pergyventais nuotykiais, džiaugsmais bei vargais. Jeigu dar ilgiau nesueitų į bendrą pasimatymą, vieni kitų ir nebepažintų. Manoma, kad šios apylinkės lietuviai išsilgo bendrų pobūvių ir pasisvečiavimų.

Tad SLA 226 kuopa rengia šaunų visiems lietuviams pobūvį šeštadienio, kovo 12 d., vakare, 3600 W. North Ave., trečiame aukšte.

Šio parengimo komisija — pp. B. Smolelienė, St. Jakubauskas ir V. Pačkauskas — deda visas pastangas, kad šis kauliukų, kortų ir kitų lošimų vakaras būtų šaunus ir svečiai būtų tinkamai pavaišinti. K. Č.

Gera naujiena automobilistams!

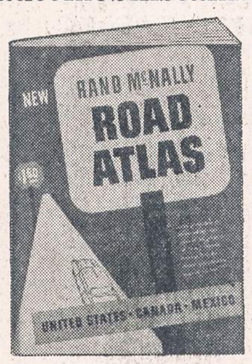

Nei kelio klausite, nei pasiklysite, jei įsigysite šiuos du vertingus vadovus:

Rand McNally, ROAD ATLAS. Apima Jungtines Valstybes, Kanadą ir Mexico. Didelio formato, 112 pusl. Kaina tik $1.50.

Rand McNally, CHICAGO STREET GUIDE. Miesto planas ir visa reikalingiausia informacija. 64 pusl. Kaina tik $0.50.

Gaunami NAUJIENOSE, 1739 S. Halsted St., Chicago 8, Ill.

Vinco Krėvės kelionė į Maskvą vaizduojama "Pagundoje". Šį įdomų aprašymą ir V. Mykolaičio, V. Maciūno, A. Senno straipsnius apie Vinco Krėvės kūrybą, rasite knygoje — Vincas Krėvė Mickevičius. Jos kaina $1.00.

Užsakymus adresuokite:
NAUJIENOS
1739 S. Halsted Street,

TRUMPAI

★

— **Garsioji Cezario Franko sonata smuikui ir fortepionui** bus atlikta smuikininko Alfonso Paukščio rečitalyje, kurio pelnas skiriamas Balfo naudai. Rečitalis įvyksta kovo 5 d. Lietuvių Auditorijoje. Fortepiono partiją, kuri šioje sonatoje yra ne mažiau reikšminga už smuiką, atliks kompozitorius pianistas Vladas Jakubėnas. Be nuotaikingos ir melodingos C. Franko sonatos, išgirsime dar XVIII amžiaus polifoniško stiliaus G. Fr. Handelio sonatą ir visą eilę smulkesnių veikalų smuikui su fortepiono pritarimu. Jų tarpe bus ir du lietuvių kompozitorių veikalai: Vl. Jakubėno "Melodija" ir Vytauto Jančio "Sonetas". Koncertą ruošia Chicagos Balfo skyrius.

— **Mažosios Lietuvos Bičiulių Sąjungos** naujai išrinktoji Valdyba pareigomis pasiskirstė taip: pirmininkas — J. Gaižutis, vicepirmininkas — A. Gintneris, sekretorius — G. Bučmys, kasininkas — A. P. Bagdonas, valdybos narys — M. Jagutis. Kontrolės komisiją sudaro: Dr. M. Nasvytis — pirmininkas ir nariai — A. Žalpys ir A. Misiūnas.

— **St. Džiugas** parašė vaikams apysakaitę "4 valdovai", kuriai iliustracijas piešė dail. Stančikaitė. Apysakaitę ruošiamasi išleisti šiemet.

— **"Dainavos" ansamblis** šiais metais mini savo veiklos dešimtmetį. Tai sukakčiai pažymėti rengia vokalinį koncertą š. m. gegužės 8 d. Orchestra Hall, Chicagoje. Šį savo sukaktuvinį koncertą "Dainavos" ansamblis skiria lietuvės motinos garbei. Koncerte atitinkamai pritaikintoje programoje bus minima Motinos Diena.

— **Marketparkietė p. Sophie Veličkienė,** kuri praleidžia kelis mėnesius Miami, Fla., rašo linksmai leidžianti laiką, nes susitikusi daug draugų ir pažįstamų. Ji sako, kad buvusi čikagietė Anita Navickaitė suorganizavusi puikų koncertą Lietuvos Nepriklausomybės šventei paminėti. P. Veličkienė siunčia labų dienų savo draugams, ypač Lietuvių Šeimininkių Raudonojo Kryžiaus vieneto narėms.

— **Kazimieras Vičas,** ilgametis "Naujienų" skaitytojas ir bendradarbis, pardavė savo namus Chicagoje ir netrukus su žmona Barbora išvažiuoja pas dukterį ir žentą į San Diego, Calif. Linkime jiems geriausios sėkmės naujose sąlygose ir tikimės, kad jis ir toliau "Naujienų" nepamirš.

— **Kun. Ansas Trakis** prieš kurį laiką pradėjo dėstyti Augustana seminarijoje Rockforde, Ill., kur jis skaito svečio lektoriaus teisėmis sistematinę teologiją. Platesnis jo aprašymas, ypač bolševikinės ir nacių okupacijos Lietuvoje, buvo išspausdintas "The Rock Island Ardus" laikraštyje.

— **"Naujienų" korespondentai bei bendradarbiai** buvo pavaišinti pobūvyje "Naujienų" patalpose vasario 26 d.

— **Dail. Adomui Varnui pagerbti vakarienė.** Dail. veteranui Adomui Varnui minint 75 metų sukaktį, be ruošiamos jo darbų parodos, kovo 19—29 d. Marijos Aukštesn. Mokyklos rūmuose kovo 26 d. ruošiama ir vakarienė — banketas su menine dalimi. Banketas įvyks Lietuvių Auditorijoje 7 val. po pietų. Užsirašyti galima pas sukakčiai minėti komisijos pirm. inž. arch. Joną Muloką, 3334 W. 66 Pl., Chicago 29, Ill., tel. RE 7-2296. (jv)

— **Simono Konarskio,** kuris 1839 m. vasario 27 d. po ilgų kankinimų Vilniuje buvo rusų sušaudytas už pogrindžio organizavimą ir kuris laikomas vienu svarbiausių lenkų liaudininkų (ludovcų) veiklos pradininkų, mirties sukaktį praėjusį sekmadienį iškilmingai paminėjo Chicagos lenkai. Nors S. Konarskis buvo gimęs Lietuvoje ir nors reiškėsi didele dalimi Vilniuje, bet jo politinė veikla tarpo tik lenkų tautos rėmuose.

— **J. Rimašausko** paruoštą dokumentuotą knygą apie bolševikų vykdomą genocidą Lietuvoje žada išleisti buv. Lietuvių Politinių Kalinių Sąjunga. Knyga, kurioje norima sutelkti, kiek galima, daugiau medžiagos, liudijančios bolševikų represijas prieš lietuvių tautą, bus platinama prenumeratos būdu.

Naujas dantų gydytojos kabinetas.

DR. ONA PRUNSKYTĖ

Šventosios upės krantų, rytų Aukštaitijos dukra Dr. Ona Prunskytė gavusi Illinojaus universitete daktarės laipsnį, pradeda darbą Chicagoje.

1941 m. pavasarį gavusi gimnazijos brandos atestatą, nežiūrint pergyvento didelio sielvarto, išvežus Lietuvos okupantams tėvelius į šaltąjį Sibirą, nepalūžta, bet su dideliu ryžtingumu, pritariant likusiems šeimos nariams, tų pačių 1941 metų rudenį stoja į Kauno Vytauto Didžiojo Universitetą, Medicinos Fakulteto, odontologijos skyrių. Pavyzdingai studijuodama ir išlaikydama visus nustatytus egzaminus, baigia čia per trejus metus šešius semestrus. O jau 1944 metais vasarą, nespėjusi baigti studijų, artinantis antrajai sovietų invazijai, jaunajai Onutei tenka trauktis į Vakarus...

Tremty, karo audroms praėjus, ją matome jau Muensterio (Westfalijoj) universitete bestudijuojančią, norint baigti nutrauktas Kaune studijas. Ir 1948 m. Ona Prunskytė baigia visus dantų gydytojui reikalingus mokslus, išlaiko valstybinius egzaminus, gaudama Vokietijoje Muensterio universiteto diplomą. Čia pat atlieka dvejų metų praktiką su pacientais.

Atvažiavusi į JAV su dideliu entuziazmu išbando visus galimybių kelius, norėdama gauti teisę laikyti valdžios egzaminus. Atsimušė, kaip ir visos kitos, į kietą branduolį — taisykles: visi dantų gydytojai, baigę mokslus kituose kraštuose, turi naujai sudijas tęsti JA Valstybėse... Užsidirbusi pakankamai lėšų studijoms, 1951 metais stoja į Illinojaus universitetą, ir po trijų metų gilinimo studijų Ona Prunskytė gauna antrą savo gyvenime dantų gydytojos diplomą, įgydama dantų chirurgės doktoratą (Doctor of Dental Surgery). Išlaikė valstybinius egzaminus ir tuo būdu gavo teisę verstis dantų gydytojos praktika Illinojaus valstybėje.

Dr. Ona Prunskytė pradeda darbą savo kabinete Chicagoje, 2423 W. 63 St. (prie 63 ir Western gatvių).

Savo brangią kolegę sveikinu taip ištvermingai pasiekusią idealią pergalę savo profesijoj ir linkiu, idant, su ta pačia energija bei ištverme panaudodama įgytąsias mokslo žinias dantų — burnos chirurgijoje, dirbtumei visos žmonijos geresniam sveikatingumui.

Dant. gyd. A. Mačiuikienė

"NAUJIENAS" SKAITO VISŲ SROVIŲ ŽMONĖS: DARBININKAI, BIZNIERIAI, PROFESIONALAI, DVASININKAI, VALSTYBININKAI, MOKSLININKAI JIE ŽINO, KAD "NAUJIENOS" PADUODA TEISINGIAUSIAS ŽINIAS IR GERIAUSIUS RAŠTUS.

CLASSIFIED ADS.

HELP WANTED — MALE
Darbininkų Reikia

MEN AGE FROM 40 TO 55
Wanted for heavy cleaning work, 3rd shift, hours: 10:30 p. m. to 7:00 a. m. Please bring proof of age.

Apply:

PERKINS PRODUCTS CO.
7400 So. Rockwell St.

HELP WANTED — MALE-FEMALE
Reikia Darbininkų ir Darbininkių

REIKALINGAS VYRAS arba moteris dirbti kaipo bartenderis. Kreiptis:
2140 So. Halsted Street
HAymarket 1-9290

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

DIDELIS namų, biznių, apartmentų, sklypų pasirinkimas. Sudarome morgičius, paskolas, nuosavybių dokumentus. Nemokamai teikiame informacijas ir patarimus. Teirautis pas:
Z. UMBRAŽŪNAS
F. H. Halvorsen Co.
3145 W. 63rd St. HEmlock 4-4300
POrtsmouth 7-2009

KAS perkant arba parduodant namus norite sąžiningo ir lietuviško nuoširdaus patarnavimo kreipkitės į:

VENTA REAL ESTATE
4409 So. Fairfield Ave.
Tel.: LAfayette 3-3881
PILDOME INCOME TAXUS
Trečiadieniais uždaryta.

Prieš pirkdami ar parduodami namus, atlankykite mus

KUTRA - NORKUS REALTY
2405 WEST 51st STREET
PRospect 6-7238 — RE 7-7321 (vak).
PRospect 8-3579 (vak.)

MŪRINIS 2 butų su didele krautuve namas, 59th St. prie Campbell. Galima tuojau užimti. $27,000.

Kampinė maisto produktų krautuvė su geru butu pačiam Brighton Parko centre. Nepaprastai geros sąlygos. Tiktai $2,500.

3 butų namas Brighton Pk. Naujas šildymas karštu vand. alyva. $16,500.

Mūrinis 4 butų po 5 didelius kambarius namas rinktinėj Marquette Pk. vietoje. 4 garažai. Geros pajamos. Kaina $43,000.

Mūrinis 2 aukštų namas Marquette Pk. Yra dar trečias butas rūsyj, už kurį gauna $60 mėn. Kaina $26,000.

Mūro namas su taverna ir 3 butai po 4 kamb. ir 1 butas 5 kamb. Bridgeporte. Visur yra vonios. Tik $17,500.

P. LEONAS
REAL ESTATE
2444 W. 63rd St. Antras aukštas
PRospect 8-0097

5608 SO. HALSTED STREET
Pardavimui 3 augštų mūrinis namas. 1-me augšte krautuvė, 2-me augšte 5 didelių kamb. butas, 3-me augšte du apstatyti butai (3 ir 2½ kamb.) Garu apšild. Pilnas rūsys. Didelis 2-jų automobilių mūrinis garažas. Geros pajamos. Dėl informacijų kreiptis pas savininką, Alex Tamalunas,
TOwnhall 3-9571

PARDAVIMUI mūrinis biznio namas, 3 aukštų, 4 butų: 2-5, 2-4 kambariai. Taverna ir restoranas. Įėjimas iš 2-jų gatvių. Šaukti CAnal 6-5388.

PROGA INVESTUOTI ARBA PRASIGYVENTI
4 butai, stiprus mūras, aukštas rūsys, visas namas sutvarkytas ir gerai užlaikytas. Gražus kiemas ir dvigubas garažas. Lietuviškoje kolonijoje. Pajamų virš $200 per mėnesį. Kaina tik $14,900. Teirautis pas Z. UMBRAŽŪNĄ, HEmlock 4-4300 arba POrtsmouth 7-2009, F. H. Halvorsen Co.

MISCELLANEOUS
Įvairūs Dalykai

LIETUVIŠKA APDRAUDŲ AGENTŪRA
Gyvybės, ligoninės, automobilių, baldų, namų ir visos kitos apdraudos—asmenims, profesionalams ir biznio įstaigoms. Laisvas pasirinkimas kompanijos ir apdraudos rūšies. Nemokamas patarnavimas ir informacija. Valstybės patvirtintos kainos. Smulkesniai informacijai gauti skambinkite, rašykite, užeikite:
JONAS KIRVAITIS
INTERSTATE INSURANCE AGENCY
5900 S. Ashland Ave., Chicago 36, Ill.
Tel.: WAlbrook 5-5671

AGENTŲ IR BROKERIŲ DĖMESIUI!
Prieš draudsdami kitur, pasiteiraukite pas mane. Pirmaeilės kompanijos —aukščiausi komisai. Savi pas savus!

CONTRACTORS - BUILDERS
Namų Statytojai ir Taisytojai

NAMŲ REMONTAS
(REMODELING)
Atlieku cemento, karpenterio, mūro ir kitus darbus. Iki $2,500 nereikia nieko įmokėti, o už didesnius darbus susitarsime.
Dirbu Chicagoje ir priemiesčiuose.

PETRAS POCIUS
6828 So. Maplewood Ave.
REpublic 7-1223

KONTRAKTORIUS
STANDARD BUILDERS, INC.
726 W. 18th Street Chicago 16, Ill.
A. GINTNERIS, pirmininkas
V. PETRAUSKAS, statybos vedėjas.
CH 3-1535
Lietuvių Statybos Bendrovė stato namus pardavimui, pagal užsakymus ir atlieka remonto darbus.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS.

Taupymas yra turtingumo šaltinis

Pradėk taupyti tuojau... Mes mokam aukštus dividendus.
Mūsų bendrovės laikomi pinigai apdrausti iki $10,000.00.

MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASS'N.
4038 Archer Avenue Tel. LAfayette 3-6719
Sekretorius AUGUST SALDUKAS
Už Taupomus Pinigus Mokame 3½ Nuošimčio

JOHN J. KAZANAUSKAS, President
Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. Cermak Rd., Chicago 8, Ill. Phone VI 7-7747
Įstaigos valandos: Kasdien nuo 9 ryto iki 5 val. po pietų. Ketvirtad. nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro. Trečiad. visai neatidaroma.